

Nr 6.

Ankom till riksdagens kansli den 20 mars 1945 kl. 4 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1945/46 under sjätte huvudtiteln, avseende anslagen inom kommunikationsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

Kommunikationsdepartementet.

1:o) **Kommunikationsdepartementet: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts i propositionen nr 1 under sjätte huvudtiteln gjorda framställning (punkt 1, s. 1—3 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 4 januari 1945) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande personalförteckning för kommunikationsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Personalförteckning.

Befattning.	Lönegrad.
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 statssekreterare	C 10
1 expeditionschef	C 8
1 byråchef för tekniska ärenden	C 6
3 kansliråd	A 30
3 förste kanslisekreterare	A 26
1 förste byråingenjör	A 26
3 andre kanslisekreterare	A 21
1 registrator	A 15
1 förste expeditionsvakt	A 7
2 kanslibiträden	A 7
2 expeditionsvakter	A 5
3 kontorsbiträden	A 4

Befattning.

Lönegrad.

Tjänstemän å övergångsstat.

1 andre kanslisekreterare ..... A 21

Extra ordinarie tjänstemän i högre löne-
grad än 20.

1 föredragande i regeringsrätten ..... Eo 29

1 andre kanslisekreterare ..... Eo 21;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommunikations-
departementet, att tillämpas tills vidare från och med budget-
året 1945/46:

Avlöningsstat.

	Kronor
1. Avlöning till departementschefen	24 000
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	191 900
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	71 900
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	36 000

Summa kronor 323 800;

c) till *Kommunikationsdepartementet*: *Avlöningar* för bud-
getåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 323 800 kronor.

2:o) **Kommunikationsdepartementet: Omkostnader.** Med tillstyrkande av
Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 3) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommunikationsdepartementet*: *Om-
kostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av
200 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsväsendet m. m.

3:o) **Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen: Avlöningar. Väg- och vattenbygg-
nadsstyrelsen: Omkostnader.** Beträffande ifrågavarande anslag (punkterna
3 och 4, s. 4 och 5) avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande, vil-
ket härmed

anmäles.

4:o) **Statens väginstitut.** Kungl. Maj:t har (punkt 5, s. 5—19) framlagt
förslag till personalförteckning och stat för statens väginstitut ävensom hem-
ställt om anvisande av 288 000 kronor för budgetåret 1945/46 till institutet.

I skrivelse den 30 augusti 1944 har *direktionen för statens väginstitut* framlagt förslag till personalförteckning och stat för väginstitutet för budgetåret 1945/46.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och *allmänna lönenämnden* hava avgivit utlåtanden i ärendet.

Departementschefen har ansett sig endast såtillvida kunna tillstyrka *direktionens* förslag om utökningar av personal m. m. att dels de tre avdelningscheferna, i avbidan på regleringen av deras löneställning, från och med nästa budgetår erhålla ett särskilt lönetillägg, envar med 1 000 kronor om året, varå rörliga tilläggsförmåner ej borde utgå, dels de nuvarande befattningarna såsom laboratoriechef (Eo 26) och förste avdelningsingenjör (Eo 24) å vägavdelningen, laborator (Eo 24) å geologiska avdelningen, förste verkmästare (Eo 15) å maskintekniska avdelningen samt kontorsbiträde (Eo 4) å kontorsavdelningen överföras på ordinarie stat, dels ock att följande extra ordinarie tjänster nyinrättas, nämligen å vägavdelningen en laboratorieassistent i 14 lönegraden, å geologiska avdelningen en biträdande geolog i 21 lönegraden och en laboratorieassistent i 14 lönegraden, å maskintekniska avdelningen en förste avdelningsingenjör i 24 lönegraden, en ritare i 14 lönegraden och en instrumentmakare i 12 lönegraden samt å kontorsavdelningen ett skrivbiträde i 2 lönegraden.

Anslaget till statens väginstitut skulle vid bifall härtill för nästa budgetår ökas med sammanlagt 52 000 kronor till 288 000 kronor.

Såsom från statens väginstitut framhållits förutsätter bevarandet av de värden, som redan nedlagts på landets vägnät, och det rationella utnyttjandet av de stora kapitalbelopp, som allt framgent kunna väntas komma att därå nedläggas, medverkan i en växande utsträckning av en institution sådan som väginstitutet. Därest den i önskvärd utsträckning kunde förses med förstklassiga arbetskrafter, skulle den kunna ge resultat av betydande ekonomiskt värde.

Utskottet.

Utskottet delar departementschefens uppfattning att i och för sig vissa skäl tala för att väginstitutet erhåller en mera fast inre organisation. Då emellertid hänsyn till lönestoppet måste föranleda återhållsamhet vid prövningen av förevarande spörsmål, kan, såsom departementschefen uttalat, frågan i nuvarande läge endast delvis bringas till en mera slutgiltig lösning. Med tillstyrkande alltså av Kongl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande personalförteckning för statens väginstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Personalförteckning.

Befattning.

Lönegrad.

Tjänstemän å ordinarie stat.

1 överingenjör och chef	C 6
1 laboratoriechef	A 26
1 förste avdelningsingenjör	A 24

Befattning.	Lönegrad
1 laborator	A 24
1 förste verkmästare	A 15
1 kontorsbiträde	A 4

Extra ordinarie tjänstemän i högre löne-
grad än 20.

3 avdelningschefer	Eo 28
1 förste avdelningsingenjör	Eo 24
2 avdelningsingenjörer	Eo 21
1 biträdande geolog	Eo 21;

b) godkänna följande stat för statens väginstitut, att tilllämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Stat.

Avlöningar.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> . .	51 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	106 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	22 900
4. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i> . .	37 600
Säger kronor	218 800

Omkostnader.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	500
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	8 500
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	30 800
4. Publikationstryck	6 000
5. Övriga utgifter, <i>förslagsvis</i>	39 500
Säger kronor	85 300
Summa kronor	304 100

Särskilda uppbördsmedel.

1. Ersättningar för materialkontroll m. m.	10 100
2. Ersättningar för tillfälliga uppdrag m. m.	6 000
Säger kronor	16 100

Nettoutgift kronor 288 000;

c) till Statens väginstitut för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 288 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

5:o) **Statens geotekniska institut: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 6, s. 19—25) framlagt förslag till personalförteckning och avlöningsstat för statens geotekniska institut samt hemställt om anvisande av 164 300 kronor under institutets avlöningsanslag för budgetåret 1945/46.

Medan byggnadsverk av olika slag, häri inräknat husbyggnader samt väg-, bro-, järnvägs- och dammanläggningar, m. m., tidigare planlades med ledning av rent erfarenhetsmässiga men i det stora hela ovissa antaganden om markens bärighet, kunna hithörande beräkningar numera grundas på geotekniska markundersökningar. Med hänsyn till det gagn dylika undersökningar visat sig medföra i kostnadsbesparande hänseende inrättades enligt beslut av 1943 års riksdag ett geotekniskt institut. Förslaget innebar i huvudsak att väg- och vattenbyggnadsstyrelsens geotekniska avdelning skulle utbrytas ur styrelsen för att bilda stommen i en centralorganisation för den geotekniska verksamheten i landet. Riksdagen förutsatte dock att den i propositionen berörda frågan om överflyttande av järnvägsstyrelsens geotekniska avdelning till institutet skulle upptagas till slutligt avgörande i samband med behandlingen av institutets anslagsfrågor för budgetåret 1945/46.

I skrivelse den 26 september 1944 har *direktionen för statens geotekniska institut* framlagt förslag till avlöningsstat och hemställt om anslag till institutet för nästa budgetår. Direktionen har därvid anhållit om ett års anstånd med det slutliga ställningstagandet till järnvägsstyrelsens geotekniska avdelnings överflyttande till institutet.

Järnvägsstyrelsen, statsverkens ingenjörsförbund och allmänna lönenämnden hava afgivit utlåtanden i ärendet.

Departementschefen har, med biträdande av direktionens anhållan om ett års anstånd med framläggandet av sitt slutliga organisationsförslag, ansett sig kunna såtillvida tillstyrka direktionens förslag till avlöningsstat att en extra ordinarie befattning såsom statsgeotekniker i 24 lönegraden inrättas ävensom två extra ordinarie befattningar såsom ingenjör i 17 lönegraden och två extra ordinarie befattningar såsom ingenjörsassistent i 15 lönegraden. Vid bifall till vad departementschefen sålunda tillstyrkt skulle ifrågavarande anslag för nästa budgetår ökas med 34 300 kronor till 164 300 kronor.

I anledning av det begärda anståndet med prövningen av frågan om överförande av järnvägsstyrelsens geotekniska avdelning till institutet får utskottet erinra, att förslag om ett dylikt överförande framlades i 1943 års proposition om institutets inrättande samt att riksdagen vid behandlingen av propositionen uttalade sin tvekan om lämpligheten av detta förslag. Utskottet finner fog alltjämt föreligga för en sådan tvekan. Vid sådant förhållande har utskottet ej funnit anledning till erinran mot att med prövningen av detta organisatoriska spörsmål får tills vidare anstå.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) fastställa följande personalförteckning för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Befattning.	Personalförteckning.	Lönegrad.
Tjänsteman å ordinarie stat.		

1 överingenjör och chef ..... C 6

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad
än 20.

2 förste statsgeotekniker ..... Eo 28
1 statsgeotekniker ..... Eo 26
1 statsgeotekniker ..... Eo 24
2 biträdande statsgeotekniker ..... Eo 21;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens geotekniska institut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i> ..	13 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	75 900
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	13 600
4. Avlöningar till tillfällig personal, <i>förslagsvis</i> ..	61 600
Summa kronor 164 300;	

c) till *Statens geotekniska institut*: Avlöningar för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 164 300 kronor.

6:o) **Statens geotekniska institut: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 25 och 26), som innebär att förevarande anslag för nästa budgetår uppföres med oförändrat belopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens geotekniska institut*: *Omkostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 68 000 kronor.

7:o) **Vägförvaltningarna: Avlöningar. Vägförvaltningarna: Omkostnader.** Beträffande ifrågavarande anslag (punkterna 8 och 9, s. 26) avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande, vilket härmed

anmäles.

8:o) **Vissa engångsutgifter i samband med vägväsendets förststatligande.** Kungl. Maj:t har (punkt 10, s. 26 och 27) föreslagit riksdagen att till Vissa engångsutgifter i samband med vägväsendets förststatligande för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft

dels en inom första kammaren av herr *D. Norman* väckt motion (I: 242), däri hemställts, att riksdagen måtte besluta, att Fagersta stad tillerkännes hälften av den kontanta behållning, som Västmanlands norra vägdistrikt hade vid statens övertagande av vägdistriktets uppgifter,

dels ock en inom andra kammaren av herr *L. Lindahl* väckt motion (II: 260), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att kamreraren Gustav Engberg, Örebro, tilldelas en skälig ersättning för den inkomstförlust, han genom vägväsendets förstatligande åsamkades.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag föranleder icke någon erinran från utskottets sida.

Utskottet.

Det i motionen I: 242 berörda spörsmålet angående rätt för Fagersta stad att erhålla viss del av Västmanlands norra vägdistrikts behållning har redan varit föremål för Kungl. Maj:ts prövning. En i ämnet gjord framställning avstyrktes av länsstyrelsen i Västmanlands län, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt kammarkollegium, varefter Kungl. Maj:t den 4 februari 1944 fann framställningen ej föranleda någon åtgärd. Länsstyrelsen framhöll i sitt utlåtande i ärendet, att man i kommunen ej syntes ha tillräckligt beaktat de stora ekonomiska förpliktelser, staten i och med vägväsendets förstatligande iklätt sig för vägväsendet, förpliktelser som kunde uppskattas till vida större belopp än de tillgångar, som staten ägde övertaga från vägdistriktet. I betraktande av vad sålunda och i övrigt i ärendet förekommit får utskottet avstyrka motionen.

Den i motionen II: 260 omförmälde kamreraren G. Engberg har, såsom i motionen framhålles, varit anställd som kamrerare hos Örebro läns mellersta vägdistrikt från och med den 1 januari 1941 till och med den 1 juni 1944, då i samband med vägväsendets förstatligande anställningen upphörde. Motionärens uppgift att Engberg vid tillträdet av befattningen under hand från vägdistriktets ordförande erhållit löfte om att anställningen kunde betraktas som varaktig synes vara riktig. Sedan Engberg hos Kungl. Maj:t anhållit om pension, har vägförvaltningen i Örebro län tillstyrkt statlig anställning och sedermera pension, då Engberg år 1947 fyller 63 år. I enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens och statskontorets uttalade uppfattning har emellertid Kungl. Maj:t den 28 april 1944 funnit Engbergs ansökan ej föranleda någon åtgärd. För egen del måste utskottet, utan att underskatta det ogynnsamma läge, vari Engberg otvivelaktigt genom vägväsendets förstatligande försatts, avstyrka motionen.

Utskottet får alltså hemställa,

a) att riksdagen må till *Vissa engångsutgifter i samband med vägväsendets förstatligande* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

b) att motionen I: 242 ej må av riksdagen bifallas;

c) att motionen II: 260 ej må av riksdagen bifallas.

9:o) **De lokala vägnämnderna m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 27), som innebär anvisande av oförändrat anslag för budgetåret 1945/46 till förevarande ändamål, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *De lokala vägnämnderna m. m.* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 187 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

10:o) **Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 27—31) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Reglering av vissa skador inom väg- och vattenbyggnadsstyrelsens ämbetsområde* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

11:o) **Barmarksunderhållet.** Kungl. Maj:t har (punkt 13, s. 32—41) föreslagit riksdagen att till Barmarksunderhållet för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 54 300 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *E. Ahlkvist* m. fl. (I: 240) och den andra inom andra kammaren av herr *E. Hällgren* m. fl. (II: 378), har hemställts, att riksdagen måtte till barmarksunderhållet för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 57 300 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anført till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen II: 378.

Det för innevarande budgetår för ifrågavarande ändamål anvisade anslaget uppgår till 48 200 000 kronor. Med undantag för ett till oförutsedda utgifter avsett belopp av 1 500 000 kronor, vilket får disponeras endast efter särskilt beslut av Kungl. Maj:t, har hela anslaget till barmarksunderhållet ställts till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande för att av styrelsen fördelas mellan länen.

I skrivelse den 11 september 1944 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen*, med utgångspunkt från det till styrelsens förfogande för budgetåret 1944/45 ställda beloppet av (48 200 000 — 1 500 000) 46 700 000 kronor, beräknat anslagsbehovet för nästa budgetår till 58 905 000 kronor. Innebörden av väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkningar framgår närmare av följande schematiska uppställning.

	Kronor
Enligt stat för budgetåret 1944/45	48 200 000 — 1 500 000 . . . . .
Ökning genom numera gällande kollektivavtal för vägunderhållsarbeten	46 700 000 2 323 000
Ökning genom högre hyror för ökat antal garage-, verkstads- och förrådsbyggnader, maskiner m. m.	900 000

	Kronor
Ökning genom nybyggnad och vägars intagande till allmänt underhåll	450 000
Avgår för inkorporeringar till städer och samhällen ..	118 000
	332 000
Utrustning med verktyg och smärre maskiner av vissa verkstäder	450 000
Förräntning av förrådsfondens kapital	2 300 000
Summa för egentlig underhållsstat	53 005 000

Härtill komma särskilda belopp till Kungl. Maj:ts förfogande:

För oförutsedda utgifter m. m.	4 500 000	
För militär trafik	500 000	
För trafikräkning	900 000	5 900 000
Sammanlagt tillhoppa	58 905 000.	

I skrivelse den 30 september 1944 med förslag beträffande konstruktionen av väg- och vattenbyggnadsväsendets förrådsfond m. m. har styrelsen sedermera beräknat räntekostnaden för förrådsfondens kapital till 2 350 000 kronor, varvid anslaget till barmarksunderhållet skulle belastas med 1 600 000 kronor.

Enligt vad departementschefen anmält hava *överrevisorerna för väg- och vattenbyggnadsväsendet*, ledamöterna av riksdagens första kammare chefredaktören Elon Andersson och friherre A. De Geer, i sin den 9 november 1944 avgivna berättelse för tiden 1 januari—1 juli 1944 berört frågan om vägunderhållets standard.

Departementschefen har för sin del till en början anfört, att först från och med budgetåret 1946/47 möjlighet komme att föreligga för en beräkning av kostnaderna för barmarksunderhållet med ledning av den bland annat för sådant ändamål upplagda kalkylationsbokföringen. För budgetåret 1945/46 torde det vara nödvändigt att, såsom i väg- och vattenbyggnadsstyrelsens framställning skett, utgå från den för närmast föregående budgetperiod på grundval av underhållsstaterna för år 1943 beräknade kostnaden och därtill lägga de belopp, vilka med hänsyn till senare inträdda förhållanden eller eljest kunde beräknas erforderliga. Enär det till oförutsedda, ofrånkomliga utgifter avsedda beloppet av 1 500 000 kronor ännu ej tagits i anspråk, hade man att utgå från summan 48 200 000 kronor.

Med tillstyrkande av övriga av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagna belopp har departementschefen anfört bland annat följande beträffande de till ny allmän trafikräkning och oförutsedda utgifter m. m. föreslagna beloppen.

Vad trafikräkningen angår, torde — med hänsyn såväl till att kostnaden härför icke är årligen återkommande som till att trafikräkningens resultat äro avsedda att tjäna även andra ändamål än beräkningen av underhållskostnaderna — medel för en allmän trafikräkning av ifrågavarande omfattning icke

böra inräknas i förevarande anslag utan upptagas under ett särskilt anslag. Emellertid kan icke nu bedömas, när en ny allmän trafikräkning bör äga rum. Med hänsyn till ovissheten härutinnan anser jag mig icke böra förorda, att anslag nu äskas å riksstaten för nästkommande budgetår. Därest trafikförhållandena skulle utveckla sig på sådant sätt, att en sådan räkning finnes böra företagas före utgången av nämnda budgetår, lär framställning hos riksdagen längre fram få göras om medelsanvisning å tilläggsstat.

En ökning av det nu beräknade beloppet till oförutsedda utgifter m. m. vore i och för sig motiverad, men i nuvarande läge anser jag mig icke böra tillstyrka den anslagsökning, som härför skulle erfordras. Det synes mig i stället få förutsättas att, därest barmarkstiden i mera avsevärd grad förskjutes i förhållande till vad som är normalt eller en större trafikökning inträder eller eljest särskilda förhållanden inträffa under budgetårets lopp, framställning får hos riksdagen göras om anslagsförstärkning å tilläggsstat. Under denna förutsättning anser jag reservbeloppet kunna utan större olägenhet bestämmas till 1 500 000 kronor eller samma belopp som för innevarande budgetår.

Över ovanberörda av överrevisorerna för väg- och vattenbyggnadsväsendet avgivna berättelse har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen sedermera den 28 februari 1945 avgivit utlåtande till Kungl. Maj:t.

Utskottet. Av den i propositionen lämnade redogörelsen framgår, att det först från och med budgetåret 1946/47 kommer att föreligga möjlighet för en beräkning av kostnaderna för barmarksunderhållet med ledning av den bland annat för sådant ändamål upplagda kalkylationsbokföringen. För budgetåret 1945/46 torde det vara nödvändigt att utgå från den för närmast föregående budgetperiod på grundval av underhållsstaterna för år 1943 beräknade kostnaden och därtill lägga de belopp, vilka med hänsyn till senare inträdda förhållanden eller eljest kunna beräknas erforderliga.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sina anslagsäskanden begärt 900 000 kronor för en ny allmän trafikräkning. På grund av svårigheten att nu bedöma lämpligaste tidpunkten för en sådan trafikräkning har departementschefen ansett, att medel för ändamålet icke böra beräknas å riksstaten för nästkommande budgetår. Skulle, framhåller departementschefen, förhållandena så förändras, att en allmän trafikräkning anses böra företagas, lär framställning hos riksdagen längre fram få göras om medelsanvisning å tilläggsstat. Utskottet delar i detta avseende departementschefens uppfattning.

Såsom reserv för mötande av oförutsedda utgifter har i anslaget inräknats samma belopp som för innevarande budgetår eller 1 500 000 kronor i stället för av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskade 4 500 000 kronor. Enligt styrelsen skulle sistnämnda belopp få tagas i anspråk även för arbeten i syfte att successivt återhämta vägunderhållets standard samt för att möta de anspråk på ökat vägunderhåll, som en begynnande trafikökning kan beräknas medföra. Departementschefen har för sin del uttalat, att, därest förhållandena under budgetårets lopp därtill föranledde, framställning finge göras hos riksdagen om anslagsförstärkning å tilläggsstat.

I anslutning till vad sålunda förekommit vill utskottet erinra om vad över-

revisorerna för väg- och vattenbyggnadsväsendet i sin den 9 november 1944 avgivna berättelse för tiden $\frac{1}{1}$ — $\frac{1}{7}$ 1944 anfört i fråga om vägunderhållets standard. Av berättelsen framgår, att vägarna enligt överrevisorernas mening icke befinna sig i ett tillfredsställande skick. Överrevisorerna uttala, att under senare år på grund av de förhållandevis små anslagen förelegat stora svårigheter att vidmakthålla vägarna i en fullgod standard. Flera exempel på ett sådant eftersättande anföras. Om en ändring härutinnan icke med det snaraste skedde, framhålla överrevisorerna, komme statsverket att framdeles få vidkännas onödigt stora kostnader för att åter försätta vägarna i ett tillfredsställande skick. Även departementschefen har uttalat den meningen, att underhållet för närvarande är hållet så i underkant, att en viss successiv återhämtning därav synes ofrånkomlig.

Utskottet delar överrevisorernas och departementschefens uppfattning. Även om förhållandena under kristiden nödvändiggjort en sträng återhållsamhet i förevarande hänseende, ha dock verkningarna härav nu blivit sådana, att den kapitalförtäring, som alltid följer av eftersatta underhållsarbeten, blivit alltmer framträdande. Detta förhållande torde vid en trafikökning komma att ytterligare framträda. Utskottet finner därför tveksamt om den begränsning av det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärda beloppet, som departementschefen föreslagit, är med hänsyn till angivna förhållanden välbetänkt. Då emellertid, såsom förut framhållits, möjligheten av anslagsförstärkning å tilläggsstat står till buds, när behovet så påkallar, har utskottet ansett sig böra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag. Det motionsvis framförda förslaget om höjning av det av Kungl. Maj:t åskade anslaget har utskottet alltså ansett sig icke böra tillstyrka.

Med anledning av de svårigheter, som obestriddigen möta vid beräkningen av anslaget till vinterväghållningen, har detta även för nästa budgetår upptagits såsom förslagsanslag. Beträffande anslaget till barmarksunderhållet har departementschefen diskuterat olika alternativ med hänsyn till förskjutningarna av barmarkstidens längd och därvid anfört, att det kunde ifrågasättas om icke även detta anslag borde erhålla förslagsanslags natur. Mot en sådan lösning kunna enligt utskottets mening anföras betänkligheter framför allt med hänsyn till att riksdagens kontroll över anslagsbeviljandet därigenom försvåras. En annan möjlighet vore, att riksdagen bemyndigade Kungl. Maj:t att i fall av behov överflytta medel mellan de båda vägunderhållsanslagen. Liksom departementschefen anser emellertid utskottet, att ytterligare erfarenhet bör avvaktas, innan någon ändring i detta avseende vidtages.

I sin förenämnda berättelse hava överrevisorerna för väg- och vattenbyggnadsväsendet erinrat om att under förarbetena till den nya vägorganisationen uttalats, att vägmästarna borde i minsta möjliga mån betungas med expeditiönsarbeten. De borde i stället så gott som helt kunna ägna sig åt den direkta arbetsledningen och tillsynen av arbetena. Överrevisorerna säga sig hava erfarit, att en väsentlig del av vägmästarnas arbetstid under den hittills förflutna tiden efter statens övertagande av den allmänna väghållningen åtgått till expeditiönsarbete. Enligt utskottets mening är det för effektivite-

ten av vägunderhållsarbetena och för en begränsning av vägunderhållskostnaderna av största vikt, att vägmästarna i erforderlig utsträckning kunna inspektera vägarna och utöva ständig tillsyn över pågående arbeten. Då emellertid överrevisorerna i en den 15 juni 1944 dagtecknad promemoria fäst väg- och vattenbyggnadsstyrelsens uppmärksamhet på frågan med angivande tillika av vissa möjligheter till dess lösning, har utskottet endast med hänsyn till frågans vikt velat för riksdagen omförmäla vad sålunda förekommit.

Överrevisorerna hava vidare framhållit, att vissa vägförvaltningar i fråga om uthyrning av vägmaskiner helt vägrat att lämna biträde åt enskilda väghållare och i fråga om försäljning av väglagningsämnen uppställt villkor, som försvårat dylik försäljning. Med anledning härav vill utskottet erinra om att vid statens övertagande av vägväsendet förutsattes, att enskilda väghållare skulle så långt möjligt medgivnas att till självkostnadspris hyra vägmaskiner och inköpa väglagningsämnen, ett förhållande som tidigare ägt rum under vägstyrelsernas regi.

Överrevisorernas här omförmälda berättelse har icke befordrats till trycket. Med hänsyn till vägväsendets stora betydelse och det intresse, som allmänheten har av dessa angelägenheter, vill utskottet framhålla önskvärdheten av att berättelsen jämte däröver avgivna yttranden i fortsättningen bringas till offentligheten genom att tryckas.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 240 och II: 378 i vad de avse förevarande anslag, till *Barmarksunderhållet* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 54 300 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

12:o) **Vinterväghållningen.** Kungl. Maj:t har (punkt 14, s. 42) föreslagit riksdagen att till Vinterväghållningen för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 14 200 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *E. Ahlkvist* m. fl. (I: 240) och den andra inom andra kammaren av herr *E. Hållgren* m. fl. (II: 378), har hemställts, att riksdagen måtte till vinterväghållningen för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 14 200 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen II: 378.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 13 000 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin skrivelse den 11 september 1944 beräknat anslagsbehovet för budgetåret 1945/46 till 14 570 000 kronor på sätt framgår av följande schematiska uppställning.

	Kronor
Enligt stat för budgetåret 1944/45	13 000 000
Ökning genom numera gällande kollektivavtal för vägunderhållsarbeten	441 000
Ökning genom högre hyror för ökat antal garage-, verkstads- och förrådsbyggnader, maskiner m m.	300 000
Ökning genom totalt ökad väglängd	79 000
	<hr/> 13 820 000

Förräntning av förrådsfondens kapital (4 procent på
76 450 000 = 3 058 000, varav vinterväghållningen belastas
med i runt tal 25 procent)..... 750 000

Summa kronor 14 570 000.

I sin skrivelse den 30 september 1944 angående konstruktionen av väg- och vattenbyggnadsväsendets förrådsfond har styrelsen sedermera angivit kostnaden för förräntning av fondens kapital till 2 350 000 kronor, varav 400 000 kronor beräknats falla på vinterväghållningen.

Departementschefen har icke haft något att erinra mot väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkning av ifrågavarande anslag. Beloppet torde dock böra avrundas till 14 200 000 kronor .

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, med vilket det motionsvis framställda yrkandet sammanfaller.

Utskottet.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 240 och II: 378 i vad de avse förevarande anslag, till *Vinterväghållningen* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 14 200 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

13:o) **Projektering av vägar och broar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 15, s. 42 och 43) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Projektering av vägar och broar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 450 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

14:o) **Nyanläggning av bygdevägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 16, s. 43—51) föreslagit riksdagen att till *Nyanläggning av bygdevägar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr C. P. V. Gränebo m. fl. (I: 140) och den andra inom andra kammaren av

herr V. J. Mattsson m. fl. (II: 258), har hemställts, att riksdagen måtte anvisa ett reservationsanslag av 6 000 000 kronor till nyanläggning av bygdevägar under budgetåret 1945/46.

I ytterligare två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr E. Ahlkvist m. fl. (I: 239) och den andra inom andra kammaren av herr E. Hållgren m. fl. (II: 379), har hemställts, att riksdagen måtte besluta att till nyanläggning av bygdevägar för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 000 kronor.

I en inom andra kammaren av herr H. Holmberg m. fl. väckt motion (II: 234) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att till nyanläggning av bygdevägar för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag får utskottet hänvisa till motionerna I: 140, II: 234 och II: 379.

I sin skrivelse den 11 september 1944 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* hemställt om anvisande av anslag till ett sammanlagt belopp av 25 300 000 kronor för vägbyggnadsändamål på landet och i samhällen, där kronan är väghållare. Äskandet innebär i jämförelse med anslagsbeloppen för innevarande budgetår en ökning av anslagskraven för väganläggningsarbeten på landet med 16 700 000 kronor och i jämförelse med de för innevarande budgetår tillgängliga medlen för samma ändamål, reservationerna inräknade, med 11 500 000 kronor.

Styrelsen framhåller, att ett bifall till styrelsens äskanden icke komme att medgiva en vägbyggnadsverksamhet av samma omfattning som under de sista fredsåren utan endast möjliggjorde vägarbetens bedrivande i mindre återhållsam takt än under de hittillsvarande krigsåren.

Beträffande nyanläggning av bygdevägar har styrelsen beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 6 000 000 kronor.

Departementschefen har för egen del anfört bland annat följande beträffande vägbyggnadsanslagen.

De synpunkter, vilka lett till beskärning av vägbyggnadsanslagen, göra sig i väsentlig mån alltjämt gällande. Emellertid har denna begränsning drivits så långt och nu fortvarit under så avsevärd tid, att en kraftig ackumulering av behovet av nyanläggningar och förbättringar av vägar framträtt. Icke minst inom de nordligaste länen är behovet av nya vägar på vissa håll mycket stort och dess tillgodoseende stundom en förutsättning för att kunna bereda drägligare levnadsvillkor åt befolkningen. Inom hela landet äro förstärknings- och omlägningsarbeten på vägar och broar önskvärda och i många fall oundgängliga för att möjliggöra ett tillfredsställande utnyttjande av motorfordonens lastförmåga.

Under här angivna förhållanden synes det mig vara påkallat, att medel nu ställas till förfogande för att vägbyggnadsarbeten skola kunna bedrivas i något ökad omfattning, även om de icke skulle erfordras för bekämpande av arbetslöshet. Detta synes mig vara angeläget icke minst med hänsyn till att man måste räkna med en ökning av vägtrafiken inom de närmaste åren. Det bör ihåggkommas, att de medel, vilka kunna komma att anvisas för nästkommande

budgetår, komma till användning för arbeten först under arbetsåret 1946 och sålunda i allmänhet först året därefter eller senare kunna nyttiggöras för trafiken.

Jag har på här angivna skäl ansett mig böra förorda, att för nästkommande budgetår vissa ökningar i vägbyggnadsanslagen äga rum. I fråga om anslagsbeloppen har jag dock i nuvarande läge ansett mig icke böra sträcka mig så långt som väg- och vattenbyggnadsstyrelsen föreslagit. Detta sammanhänger i främsta rummet med att förhållandena på arbetsmarknaden för närvarande äro sådana, att stor återhållsamhet med vägbyggnadsarbeten alltjämt måste iakttagas, och att denna omständighet måste föranleda, att nuvarande reservationer å byggnadsanslagen icke komma att förbrukas i den takt styrelsen förutsatt. Vidare förutsätter jag, att vid ett förändrat läge å arbetsmarknaden medel för ökade vägbyggnadsarbeten komma att ställas till förfogande från allmän beredskapsstat. Enligt de grunder för dispositionen av anslag å sådan stat, som förordats av chefen för finansdepartementet, skulle nämligen Kungl. Maj:t erhålla befogenhet att inom viss ram taga anslagen i anspråk för utförande av arbeten, där arbetsmarknadsutvecklingen motiverar detta utan att likväl arbetslösheten behöver föranleda, att staten i sin helhet sättes i kraft.

Vad angår nu förevarande anslag har departementschefen anfört följande.

På grund av vissa reservationer står under arbetsåret 1945 ett sammanlagt belopp av 3 400 000 kronor till förfogande. Av skäl, som förut anförts, torde detta belopp icke kunna förbrukas under året. En beskärning av det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärda beloppet, 6 000 000 kronor, till hälften eller 3 000 000 kronor skulle sålunda icke komma att medföra någon begränsning utan sannolikt snarare en ökning av de medel, vilka nu kunna användas till anläggningsarbeten.

Den starka begränsning av anslagen till vägväsendet, som av olika anledningar framtingats under krigsåren, har haft till följd, att vägbyggandet i betänklig grad stagnerat. Från många håll inrapporteras ett växande missnöje härmed.

Utskottet.

Kommunikationsväsendets utveckling är en grundförutsättning för näringslivets framåtskridande. Ej minst vägväsendet har en betydelsefull uppgift att fylla för den allmänna samfärdseln och varuutbytet. Till följd härav men även på grund av den utveckling, biltrafiken redan genomgått och i framtiden kan förväntas komma att genomgå, krävas vägar av en helt annan standard än tidigare. Detta gäller även för de avlägsna delarna av landsbygden, där mjölk- och virkestransporter, transporter av slaktdjur, gödningsämnen och dylikt numera ske på lastbilar. Det har också kunnat konstateras, att i trakter, där allmänna vägar saknas, äger rum en ökad utflyttning från bygden. Genom att vägar anläggas brytes de avlägsna bygdernas isolering och skapas drägligare levnadsvillkor för deras befolkning.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i motiveringen för sina äskanden av vägbyggnadsanslag framhållit önskvärdheten av att anslagen givas en sådan storlek att dels i flerårsplanerna ingående företag kunna komma till utförande i betydligt snabbare takt än nu är fallet, dels ock nya angelägna företag kunna intagas i planerna vid blivande revidering utan framskjutande av i planerna nu ingående företag. Styrelsen anför ytterligare, att det mången

gång visade sig omöjligt att i de mindre länen — vilkas andelar av anslagen med hänsyn till vägbehovet i olika delar av landet bli mycket små — fullborda ett företag på ett ekonomiskt sätt, enär företagen i dylika fall måste uppdelas i delsträckor, som komma till utförande var för sig, vilket oftast innebär en fördyring av företaget i dess helhet. Det dröjer, framhåller styrelsen vidare, många år efter det medlen äskats, innan trafiken får nytta av de vunnna förbättringarna.

Mot de av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen sålunda framförda synpunkterna är icke något att erinra. Såsom överrevisorerna för väg- och vattenbyggnadsväsendet framhållit i sin berättelse, är det uppenbart, att anslagen till anläggning av bygde- och ödebygdevägar icke på långt när förmå tillgodose behovet av sådana vägarbeten. Även departementschefen uttalar, att beskrivningen av vägbyggnadsanslagen drivits så långt och nu fortvarit under så avsevärd tid, att en kraftig ackumulering av behovet av nyanläggningar och förbättringar av vägar framträtt.

Vid avvägningen av medelsbehovet till nyanläggning av bygdevägar har departementschefen emellertid funnit sig böra förorda en nedsättning av det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärda beloppet från 6 000 000 kronor till 3 000 000 kronor, under framhållande bland annat av att vid ett förändrat läge på arbetsmarknaden medel för ökade vägbyggnadsarbeten kunde komma att ställas till förfogande från allmän beredskapsstat. Även om vad i sist angivna hänseende anförts i och för sig är riktigt, må dock erinras om — vilket utskottet tidigare haft anledning göra — att medel som anvisas å beredskapsstat av naturliga skäl ofta gå till orter där arbetslöshet råder. Anslaget till nyanläggning av bygdevägar är däremot avsett att fördelas över hela landet och avser således främst att tillgodose behovet av vägar i de olika bygderna.

Av det ovan anförda framgår, att utskottet i anslutning till i ämnet väckta motioner anser en höjning av anslaget nödvändig. Under hänvisning till vad departementschefen anfört vill dock utskottet förorda, att anslagshöjningen begränsas till 1 000 000 kronor utöver det av Kungl. Maj:t äskade anslaget. Utskottet tillstyrker alltså, att anslaget till nyanläggning av bygdevägar bestämmes till 4 000 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 140 och II: 258, I: 239 och II: 379 samt II: 234, motionerna I: 239 och II: 379 i vad de avse förevarande anslag, till *Nyanläggning av bygdevägar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

15:o) **Nyanläggning av ödebygdevägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 17, s. 51 och 52) föreslagit riksdagen att till Nyanläggning av ödebygdevägar för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 1 800 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *E. Ahlqvist* m. fl. (I: 239) och den andra inom andra kammaren av herr *E. Hällgren* m. fl. (II: 379), har hemställts, att riksdagen måtte besluta att till nyanläggning av ödebygdsvägar för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 1 800 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen II: 379.

Till förevarande ändamål hava för budgetåren 1943/44 och 1944/45 anvisats 600 000 respektive 1 000 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin skrivelse den 11 september 1944 hemställt om anvisande av 1 800 000 kronor till nyanläggning av ödebygdsvägar för nästa budgetår.

Departementschefen har anfört följande.

På grund av förefintliga reservationer utgör det tillgängliga medelsbeloppet under innevarande budgetår 1 400 000 kronor, och den reella ökningen i medelstillgången skulle sålunda uppgå till 400 000 kronor. Det begärda anslagsbeloppet motsvarar ungefär tre fjärdedelar av de medel, vilka för ändamålet stodo till förfogande under arbetsåret 1940.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag. Emellertid vill utskottet erinra, att utskottet under punkten 25 i det följande gör framställning om utredning rörande ödebygdernas samfärdsförhållanden.

Utskottet.

Det motionsvis framställda yrkandet har samband med vissa i samma motioner gjorda, andra punkter avseende förslag. Till ödebygdsvägar begäres samma belopp som av Kungl. Maj:t äskats.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 239 och II: 379 i vad de avse förevarande anslag, till *Nyanläggning av ödebygdsvägar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 1 800 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

16:o) **Byggande av huvudvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 18, s. 52 och 53) föreslagit riksdagen att till Byggande av huvudvägar för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 5 800 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *E. Ahlqvist* m. fl. (I: 239) och den andra inom andra kammaren av herr *E. Hällgren* m. fl. (II: 379), har hemställts, att riksdagen måtte besluta att till byggande av huvudvägar för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 10 000 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen II: 379.

För ifrågavarande ändamål har anslag under budgetåren 1943/44 och 1944/45 anvisats med 3 750 000 respektive 3 900 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin skrivelse den 11 september 1944 beräknat medelsbehovet för nästa budgetår till 12 000 000 kronor.

Departementschefen har anfört följande.

Det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen för nästa budgetår begärda anslagsbeloppet till huvudvägar är 8 100 000 kronor högre än det för innevarande budgetår anvisade anslaget, 3 900 000 kronor. Tages hänsyn till de reservationer, omkring 2 500 000 kronor, som stå till förfogande under innevarande budgetår, nedgår emellertid den reella ökningen till 5 600 000 kronor. Behovet av nu ifrågasatta anläggningsarbeten är stort och dess tillgodoseende av synnerlig betydelse för samfärdseln, icke minst såvitt angår sådana förstärkningsarbeten, vilka erfordras för att möjliggöra utnyttjande av fordon med stor kapacitet. Av skäl, som anförts beträffande nyanläggning av bygdevägar, anser jag emellertid en nedsättning i det av styrelsen begärda beloppet kunna ske till 5 800 000 kronor eller 1 900 000 kronor mera än anslagsbeloppet för innevarande budgetår.

Utskottet.

Huvudvägarna intaga en synnerligen betydelsefull och central ställning inom landets samfärdselväsen. All sannolikhet talar för att denna ställning kommer att ytterligare markeras, i den mån biltrafiken åter börjar tilltaga. Med hänsyn härtill vore det utan tvivel önskvärt, att ett högre anslagsbelopp än det av Kungl. Maj:t åskade kunde anslås till byggande av huvudvägar. Att märka är emellertid, att vägarbeten av detta slag visat sig vara lämpliga objekt vid inträffande arbetslöshet. Å allmän beredskapsstat II ha för innevarande budgetåret för ändamålet anvisats 20 000 000 kronor och å allmän beredskapsstat III 38 000 000 kronor.

Utan att alltså underskatta de synpunkter, som motionsvis anförts, anser sig utskottet dock icke böra tillstyrka, att å riksstaten för nästa budgetår anvisas högre belopp än det av Kungl. Maj:t föreslagna eller 5 800 000 kronor. Erinras må att detta belopp med 1 900 000 kronor överstiger innevarande budgetårs anslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 239 och II: 379 i vad de avse förevarande anslag, till *Byggande av huvudvägar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 5 800 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

17:o) **Förbättring av bygdevägar och ödebygdsvägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 19, s. 54) föreslagit riksdagen att till Förbättring av bygdevägar och ödebygdsvägar för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Jones Erik Andersson* m. fl. (I: 238) och den andra inom andra kammaren

av herr *L. E. Andersson* i Hedensbyn m. fl. (II: 403), har hemställts, att riksdagen måtte anvisa ett reservationsanslag av 5 500 000 kronor till förbättring av bygde- och ödebygdsvägar under budgetåret 1945/46.

I ytterligare två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *E. Ahlkvist* m. fl. (I: 239) och den andra inom andra kammaren av herr *E. Hällgren* m. fl. (II: 379), har hemställts, att riksdagen måtte till förbättring av bygdevägar och ödebygdsvägar för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 5 500 000 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *U. R. Jacobson* i Vilhelmina m. fl. väckt motion (II: 139) hemställts, att riksdagen måtte för ändamålet anvisa ett reservationsanslag av 5 500 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna I: 238, II: 139 och II: 379.

Till förevarande ändamål hava för budgetåren 1943/44 och 1944/45 anvisats 1 250 000 respektive 1 700 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin skrivelse den 11 september 1944 hemställt om ett anslag av 5 500 000 kronor till ifrågavarande ändamål för nästa budgetår.

Departementschefen har, under hänvisning till sitt yttrande i fråga om nyanläggning av bygdevägar, funnit sig böra förorda en nedsättning i det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärda beloppet till 2 500 000 kronor.

I anslutning till vad som motionsvis påyrkats och med åberopande av vad utskottet under punkten 14 anfört, får utskottet tillstyrka, att till förbättring av bygdevägar och ödebygdsvägar anvisas 3 000 000 kronor eller 500 000 kronor mer än som av Kungl. Maj:t äskats för ändamålet. Utskottet hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 238 och II: 403, I: 239 och II: 379 samt II: 139, motionerna I: 239 och II: 379 i vad de avse förevarande anslag, till *Förbättring av bygdevägar och ödebygdsvägar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

18:o) **Vägbeläggningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 20, s. 55—58) föreslagit riksdagen att till Vägbeläggningar för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin skrivelse den 11 september 1944 hemställt om anvisande av 9 500 000 kronor för nästa budgetår till förevarande ändamål.

Departementschefen har för sin del anfört bland annat följande.

På grund av den brist, som under krigsåren rått å material för utförande av slitlager å äldre vägbeläggningar, äro i sådana beläggningar nedlagda vär-

den nu i fara att förspillas. Det är enligt min mening nödvändigt att medel ställas till förfogande för utförande av dylika arbeten i avsevärd omfattning, i den mån materialläget det tillåter. Emellertid råder ännu stor brist å material för utförande av slitlagerbeläggningar med bituminösa bindemedel, och det synes mig för närvarande knappast finnas anledning räkna med, att sådana beläggningar skola under arbetsåret 1946 kunna utföras i den relativt stora omfattning väg- och vattenbyggnadsstyrelsen förutsatt. Jag vill förorda, att för ifrågavarande ändamål upptages ett anslag av 3 000 000 kronor.

Det nu angivna beloppet avser underhållsbehandling av befintliga beläggningar och skulle ej täcka hela det medelsbehov för detta ändamål, som föreligger. I och för sig vore det otvivelaktigt på lång sikt ändamålsenligt att därutöver utföra nya beläggningar på vägsträckor, i fråga om vilka tekniska och ekonomiska förutsättningar härför föreligga. Härigenom skulle ernås bland annat en begränsning av kostnaderna för vägunderhållet. Då medel för ändamålet icke anvisats sedan budgetåret 1940/41, förefinnes ett stort behov av nybeläggningar. Med den uppfattning om materialläget, varåt jag nyss givit uttryck, anser jag mig dock icke böra tillstyrka, att medel för utförande av nya beläggningsarbeten beräknas å riksstaten för nästkommande budgetår.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Vägbeläggningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

19:o) **Stensättning av vägar.** I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Karl Andersson* m. fl. (I: 141) och den andra inom andra kammaren av herr *E. V. Staxäng* m. fl. (II: 237), har hemställts, att till stensättning av vägar för budgetåret 1945/46 måtte anvisas ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen I: 141.

Utskottet. Av utredningen framgår, att högst betydande statliga stenpartier ligga upplagrade. Vidare är att märka, att enbart på landsbygden finnas vägar till en sammanlagd längd av omkring 220 kilometer utbyggda och färdigställda för stensättning. Såsom departementschefen framhållit, är visserligen transportläget för närvarande ogynnsamt, men beträffande sten kan sjötransport i viss utsträckning användas. En del vägsträckor äro följaktligen så belägna, att transportförhållandena ej kunna åberopas som skäl för fortsatt uppskov med vägsträckornas beläggning med sten. Då arbetet numera delvis sker med maskin, är det ej heller ur sysselsättningssynpunkt så arbetskrävande som tidigare.

Med tanke även på det förändrade trafikläge, som kan väntas efter kriget, vill utskottet tillstyrka, att för stensättning av vägar för nästkommande budgetår anvisas ett anslag av 1 000 000 kronor eller samma belopp, som beviljats för innevarande budgetår.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, i anledning av motionerna I:141 och II:237, till *Stensättning av vägar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

20:o) **Bidrag till städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 58) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till städer och samhällen för tillhandahållande av mark m. m.* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

21:o) **Marklösen m. m. för vissa vägbyggnadsföretag.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 59 och 60) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Marklösen m. m. för vissa vägbyggnadsföretag* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

22:o) **Bidrag till underhåll av vägar och gator.** Kungl. Maj:t har (punkt 23, s. 60 och 61) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till underhåll av vägar och gator* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 7 080 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett belopp av 6 400 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin skrivelse den 11 september 1944 hemställt om ett anslag för nästa budgetår av 7 080 000 kronor. Styrelsen har därvid meddelat, att styrelsen vid den fördelning av anslaget för budgetåret 1944/45, som styrelsen verkställt i juni 1944, beräknat kostnaden för underhåll för de närmaste fyra åren till 7 014 500 kronor per år, motsvarande ett sammanlagt statsbidrag efter 95 % av 6 663 775 kronor. Det för innevarande budgetår anvisade förslagsanslaget komme således att överskridas med 263 775 kronor. Med hänsyn till beslutade och väntade inkorporeringar med därav föranledda utökningar av väg- och gatunäten i vissa bidragsberättigade städer och samhällen samt till utökning genom utbyggnad av väg- och gatunätet vore vidare en ökning av underhållsanslaget ofrånkomlig. Denna ökning hade styrelsen beräknat till 416 225 kronor.

Departementschefen har icke haft något att erinra mot väg- och vattenbyggnadsstyrelsens beräkningar angående ifrågavarande anslagsbehov för nästa budgetår.

Utskottet. Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och får alltså hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till underhåll av vägar och gator* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 7 080 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

23:o) **Bidrag till byggande av vägar och gator.** Kungl. Maj:t har (punkt 24, s. 61 och 62) föreslagit riksdagen att till Bidrag till byggande av vägar och gator för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

För ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin skrivelse den 11 september 1944 hemställt om ett anslag av 5 000 000 kronor för budgetåret 1945/46 till förevarande ändamål.

Departementschefen har för sin del, under återopande av sitt anförande i fråga om nyanläggning av bygdevägar, förordat ett anslag av 2 500 000 kronor för nästa budgetår.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till byggande av vägar och gator* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

24:o) **Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.** Kungl. Maj:t har (punkt 25, s. 62—65) föreslagit riksdagen att till Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m. för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 2 900 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *G. Sundelin* m. fl. (I: 28) och den andra inom andra kammaren av herr *A. Stjärne* m. fl. (II: 52), vari hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära skyndsamt utredning, avseende vidgad rätt till statsbidrag för förbättring och underhåll av enskild väg,

dels ock en inom andra kammaren av herr *A. Jonsson* i Skedsbygd m. fl. väckt motion (II: 385), vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, dels att underhållsbidraget till enskilda utfartsvägar måtte bestämmas till 75 procent av den uppskattade underhållskostnaden samt att, där underhållet är särskilt betungande, detta bidrag må kunna bestämmas till högst 85 procent av samma kostnad, dels ock att riksdagen måtte, såsom Bidrag till underhåll av enskilda vägar bevilja ett reservationsanslag av 3 250 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna II: 52 och 385.

Till förevarande ändamål hava anslag under budgetåren 1939/40—1944/45 anvisats med 1 000 000 respektive 1 500 000, 300 000, 100 000, 1 100 000 och 2 180 000 kronor.

Underhållsbidraget, som bestämmes av länsstyrelsen efter uppskattning, må utgå med 60 % och, om väghållningen är i särskilt hög grad betungande, med 70 % av den uppskattade kostnaden.

Ifrågavarande bestämmelser återfinnas i 2 § av kungörelsen 1943: nr 800 (ändr. SFS 1944: 197). Detta författningsrum är av följande lydelse.

1 mom. Byggnadsbidrag må utgå med högst femtio procent av beräknad kostnad för anläggning av väg, där sådan anläggning måste anses vara för väghållarna synnerligen betungande. Dylikt bidrag beviljas av länsstyrelsen.

Byggnadsbidrag må ej utgå till arbete, som påbörjats innan statsbidrag därtill beviljats, där ej särskilt tillstånd till brådskande arbetes utförande meddelats av länsstyrelsen.

2 mom. Underhållsbidrag kan avse såväl vägunderhåll som vinterväghållning eller ock etdera av dessa slag av underhåll samt utgår

a) där vägen befares av andra än väghållare i större omfattning eller eljest på sådant sätt, att underhållet därigenom avsevärt försvåras; samt

b) där vägen är av väsentlig betydelse för en bygds befolkning och det nödiga underhållet av vägen på grund av vägens längd eller annan omständighet måste anses vara för väghållarna synnerligen betungande.

Underhållsbidrag beviljas av länsstyrelsen att, tills vidare och intill dess annorledes i vederbörlig ordning beslutas, årligen utgå med sextio procent av den kostnad, vartill underhållet av vägen skäligen må uppskattas. I undantagsfall, där väghållningen kan anses vara i särskilt hög grad betungande för väghållarna, må det årliga bidraget bestämmas till sjuttio procent av den uppskattade kostnaden.

Där det för trafiksäkerheten anses nödigt, äger länsstyrelsen, i samband med att årligt underhållsbidrag första gången beviljas till viss väg, medgiva att för istandsättning av bro eller färja eller för ombyggnad av trumma å vägen må utgå ett särskilt bidrag med högst femtio procent av den beräknade kostnaden för sådant arbete.

I sin skrivelse den 11 september 1944 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* hemställt om ett anslag av 3 050 000 kronor för nästa budgetår till förevarande ändamål. Styrelsen hade, i samband med vägväsendets förstatligande, från enskilda personer eller sammanslutningar fått mottaga ett antal framställningar med begäran om bidrag till enskild väghållning, såväl bygande som underhåll. Framställningarna hade grundats på av vederbörande vägdistrikt gjorda utfästelser och bidrag hade i vissa fall redan utgått under en följd av år. Det förekomme, att vägdistrikt utlovat bidrag utöver sådant bidrag, som utgår jämlikt kungörelsen om statsbidrag till enskild väghållning.

Nämnden för granskning av vägdistriktens förvaltning har avgivit utlåtande i ärendet den 13 november 1944.

Departementschefen har för sin del anfört bland annat följande.

Av den lämnade redogörelsen framgår, att för utbetalning av bidrag till vägar, för vilka underhållsbidrag första gången utgått under år 1944 eller dessförrinnan, erfordras ett belopp av omkring 1 835 000 kronor. För inne-

varande budgetår anvisades till dessa vägar — efter frånräknande av det för iståndsättningsbidrag beräknade beloppet, 450 000 kronor — i runt tal (2 180 000 — 450 000) 1 730 000 kronor. Ökningen i medelsbehovet hänförs sig emellertid i sin helhet till en år 1944 företagen nyuppskattning av 1940 års vägar, vilken föranledde en bidragshöjning med 258 000 kronor.

För de vägar, som år 1945 komma att erhålla bidrag första gången, beräknar väg- och vattenbyggnadsstyrelsen medelsbehovet för underhållsbidrag till 570 000 kronor och för iståndsättningsbidrag till 645 000 kronor. Motsvarande bidragsbelopp för år 1944 nytillkommande vägar beräknades i 1944 års statsverksproposition med tillämpning av då gällande bidragsgrunder till 360 000 kronor och 450 000 kronor. Här föreligger alltså en avsevärd ökning i anspråken på medel. Med hänsyn till det stora behovet av underhållsbidrag till enskilda vägar har jag emellertid ansett mig icke böra rikta erinran mot den av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i överensstämmelse med länsstyrelsernas äskanden föreslagna ökningen av bidragsbeloppen.

I likhet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsen och nämnden för granskning av vägdistriktens räkenskaper finner jag de av vägdistriktet gjorda utfästelserna om bidrag till enskild väghållning böra åtminstone övergångsvis, efter prövning av omständigheterna i varje särskilt fall, fullföljas av statsverket. Jag förutsätter därvid, att alla framställningar om bidrag tills vidare prövas av Kungl. Maj:t. Någon uppräknings av förevarande anslag torde icke bli nödvändig för att möjliggöra den medelsanvisning, som kan finnas påkallad.

I enlighet med vad jag nyss tillstyrkt skulle för nästa budgetår beräknas ett medelsbehov för ifrågavarande ändamål av 3 050 000 kronor. Emellertid föreligger en ofördelad reservation å anslaget av omkring 162 000 kronor. Anslagsbeloppet kan därför nedsättas till i runt tal 2 900 000 kronor.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag om anvisande av ett anslag av 2 900 000 kronor till bidrag till underhåll av enskilda vägar.

Vad angår bidragsvillkoren vill utskottet med beaktande av vad i motionen II: 385 anförts föreslå, att bidrag må i undantagsfall, där väghållningen kan anses vara i särskilt hög grad betungande för väghållarna, bestämmas till 75 procent av den uppskattade kostnaden.

Till motionerna I: 28 och II: 52 återkommer utskottet under punkten 25. Utskottet hemställer,

a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 385 i vad den avser anslagsberäkningen, till *Bidrag till underhåll av enskilda vägar m. m.* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 2 900 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

b) att riksdagen må, i anledning av motionen II: 385 i vad den avser höjning av bidragsprocenten, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet ovan i nämnda hänseende anför.

25:o) **Bidrag till byggande av enskilda vägar.** Kungl. Maj:t har (punkt 26, s. 65—68) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordad ändring i grunderna för statsbidrag till byggande av enskild väg, dels ock till Bidrag till byggande av enskilda vägar för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskatte-medlen.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *J. M. Bäckström* m. fl. (I: 48) och den andra inom andra kammaren av herr *O. E. Sandberg* m. fl. (II: 88), har hemställts, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i grunderna för statsbidrag till byggande av enskild väg, att bidrag må utgå med högst sextio procent av beräknad kostnad för anläggningen av väg, dock att byggnadsbidrag må, då synnerliga skäl därtill äro, efter Kungl. Maj:ts prövning i varje särskilt fall beviljas med högst sjuttiofem procent av nämnda kostnad, att för istandsättning av bro eller färja eller ombyggnad av trumma å väg må, i samband med att årligt underhållsbidrag för första gången beviljas för viss väg, utgå ett särskilt bidrag med högst sextio procent av den beräknade kostnaden för sådant arbete, samt att till bidrag till byggande av enskilda vägar för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen.

I ytterligare två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *C. P. V. Grånebo* m. fl. (I: 139) och den andra inom andra kammaren av herr *V. J. Mattsson* m. fl. (II: 259), har hemställts, att riksdagen måtte besluta att anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor till bidrag för byggande av enskilda vägar under budgetåret 1945/46.

I en inom andra kammaren av herr *K. E. Hansson* i Skediga väckt motion (II: 371) har vidare hemställts, att riksdagen ville besluta sådan ändring av gällande bestämmelser angående statsbidrag till byggande av enskilda vägar, att byggnadsbidrag må utgå med 60 procent, i särskilda fall med 70 procent av de beräknade kostnaderna, och att byggnadsbidrag skall kunna utgå även när fråga är om väg till enstaka gårdar, samt att riksdagen måtte anvisa ett reservationsanslag av 6 860 000 kronor till byggande av enskilda vägar för budgetåret 1945/46.

I detta sammanhang har utskottet jämväl till behandling förehått

dels en inom första kammaren av herrar *E. Hage* och *J. F. Grym* väckt motion (I: 241), vari hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t på sätt, som befinnes lämpligt, måtte upptaga till utredning frågan om och på vilket sätt effektiva åtgärder kunna vidtagas för att åstadkomma vägförbindelser till sådana avlägsna byar och bygger, som nu sakna vägförbindelser och äro så belägna, att utsikter icke finnas att de skola erhålla vägförbindelser inom en rimlig tid, om icke särskilda åtgärder vidtagas för detta ändamål;

dels en inom andra kammaren av herr *G. Svensson* i Vä m. fl. väckt motion (II: 207), vari hemställts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla om sådan ändring av gällande bestämmelser angående statsbidrag till vägunder-

håll och vinterväghållning å enskilda vägar, att dylikt bidrag skall kunna utgå även när fråga är om enstaka gårdar;

dels ock en inom andra kammaren av herr *R. L. Jansson* i Aspeboda m. fl. väckt motion (II: 375), vari hemställts, att riksdagen ville besluta inrättandet av en statens lånefond för byggande av enskilda vägar, samt att riksdagen för budgetåret 1945/46 ville anvisa ett anslag av 600 000 kronor att tillföras denna lånefond.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna I: 139 och 241 samt II: 88, 207, 371 och 375.

Till bidrag till byggande av enskilda vägar hava för budgetåren 1939/40—1944/45 anvisats reservationsanslag med sammanlagt 5 000 000 kronor. Anslagens fördelning å de olika budgetåren framgår av följande sammanställning.

Budgetår	Kronor
1939/40	1 400 000
1940/41	300 000
1941/42	700 000
1942/43	800 000
1943/44	600 000
1944/45	1 200 000

Såsom av den under nästföregående punkt återgivna författningsbestämmelsen framgår, beviljas byggnadsbidrag av länsstyrelse, att utgå med högst 50 % av beräknad kostnad för anläggning av väg, där sådan anläggning måste anses vara för väghållarna synnerligen betungande.

Där det för trafiksäkerheten anses nödigt, äger länsstyrelse, i samband med att årligt underhållsbidrag första gången beviljas till viss väg, medgiva att för istandsättning av bro eller färja eller för ombyggnad av trumma å vägen må utgå ett särskilt bidrag med högst 50 % av den beräknade kostnaden för sådant arbete (sista stycket av paragrafen).

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har i sin skrivelse den 11 september 1944 erinrat, att behovet av bidrag till byggande av enskilda vägar alltså vore mycket stort. I juli 1944 hade enligt från länsstyrelserna inhämtade uppgifter förelegat ansökningar om bidrag till sammanlagt 850 företag med en total väglängd av cirka 147 mil och en beräknad byggnadskostnad av cirka 13 720 000 kronor. En stor del av dessa ansökningar hade inlämnats redan år 1939 eller tidigare. Ehuru sålunda ett betydande behov av bidrag till byggande av enskilda vägar föreläge, hade väg- och vattenbyggnadsstyrelsen utgått från att i nuvarande situation endast en mindre del av det angivna behovet kunde tillgodoses. Enligt uppgifter, infordrade från länsstyrelserna, uppginge det av dem beräknade totala medelsbehovet för nästa budgetår till omkring 2 500 000 kronor. Styrelsen ansågo skäligt, att till bidrag till nya företag anvisades 840 000 kronor. Vidare erfordrades 660 000 kronor för budgetåret 1945/46 till företag, till vilka bidrag endast delvis beviljats under

år 1944. För budgetåret 1945/46 hemställde styrelsen sålunda om tillhopa 1 500 000 kronor till förevarande ändamål.

Med tillstyrkande av det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen begärda anslagsbeloppet har *departementschefen* påpekat den skiljaktighet, som med avseende å statsbidragets storlek rådde mellan här ifrågavarande vägar och andra vägar av enskild natur, till vilkas anordnande statsbidrag utginge. Skogsvägar kunde, om än i undantagsfall, komma i åtnjutande av högre statsbidragsandel än nu förevarande enskilda vägar. *Departementschefen* anför härom följande.

Denna skiljaktighet framstår såsom en olägenhet särskilt beträffande sådana vägar, vilka på en gång tjäna skogsvägs och enskild utfartsvägs ändamål. Sakligt sett torde skiljaktigheten icke vara tillräckligt motiverad. Jag vill därför förorda sådan ändring i gällande bestämmelser angående statsbidrag till enskild väghållning, att — i likhet med vad som gäller enligt kungörelsen angående statsbidrag till vissa väg- och flottledsbyggnader m. m. — byggnadsbidrag må, då synnerliga skäl därtill äro, efter Kungl. Maj:ts prövning i varje särskilt fall beviljas med högst 75 % av beräknade kostnaden för vägbyggnaden. Sådana fall torde föreligga bland annat då väghållarna icke utan sådan förhöjd bidragsandel kunna beräknas hava möjlighet att åstadkomma erforderliga vägar. Vidare torde hänsyn böra tagas till sådana fall, då gränsdragningen mellan allmän och enskild väg kunnat föranleda tveksamhet.

Med hänsyn till ifrågavarande vägförbindelsers stora samhälleliga betydelse för exempelvis transporter av sådana förnödenheter som mjölk och ved vill utskottet i anslutning till väckta motioner tillstyrka höjning av den allmänna bidragsprocenten till 60 procent eller den procentsats, som redan nu gäller för bidrag till enskilda vägars underhåll. Samma procentsats bör då också tillämpas för det i 2 § sista stycket av nuvarande kungörelsen angivna istandsättningsbidraget. I anslutning till *departementschefens* förslag vill utskottet också tillstyrka, att byggnadsbidrag må, då synnerliga skäl därtill äro, efter Kungl. Maj:ts prövning i varje särskilt fall beviljas med högst 75 procent av den beräknade kostnaden för vägbyggnaden.

Utskottet.

Av nyss angivna skäl och med tanke på de stora, alltjämt växande medelsbehoven tillstyrkes dessutom anslagets höjning från av Kungl. Maj:t föreslagna 1 500 000 kronor till 2 500 000 kronor.

Det i motionen I: 241 framställda yrkandet torde närmast avse frågan om vilka ytterligare utvägar, som kunna stå till buds för att minska de i vårt land i stor utsträckning alltjämt förekommande ödebygdernas isole-ring. Även i motionerna II: 207 och 371 liksom i de under nästföregående punkt angivna motionerna I: 28 och II: 52 framföres de glest befolkade bygdernas krav på bättre vägförbindelser. Förutom de bidrag, som i sådant syfte lämnas till underhåll och byggande av enskilda vägar samt för övrigt även till skogs- och odlingsvägar, finnes ett anslag för byggnad på statens bekostnad av ödebygdsvägar. Särskilt med hänsyn till de höga kraven i fråga om bredd och hårdgöring och sin till följd av de stora avstånden avsevärda längd är den sistnämnda vägtypen mycket kostnadsdragande.

För att hålla kapitalutläggerna inom så måttliga gränser som möjligt har såsom ett ytterligare uppslag tidigare diskuterats möjligheten att genom anläggning av cykelstigar kunna åtminstone mera nödtorftigt tillgodose trafikbehoven. I sådant syfte anhöll 1937 års riksdag på framställning av statsutskottet (utl. nr 90) om utredning rörande lämpligheten av statligt stöd för anläggning av dylika cykelstigar genom landets mera avlägsna skogsområden och andra glest befolkade bygder. I anledning härav har möjlighet öppnats att från arbetslöshetsmedel erhålla statsbidrag även för cykelstigar (prop. 1940: 236). Något dylikt bidrag synes dock ej hittills ha utanordnats. Å beredskapsstat III för innevarande budgetår är under nionde huvudtiteln upptaget ett anslag av 1 000 000 kronor till bidrag till byggande av cykelstigar (prop. 1944: 281). Av den utredning som i anledning av 1937 års riksdags framställning redan verkställts framgår, att även denna synnerligen enkla typ av samfärdselförbindelser skulle bliva av stor nytta inom vidsträckta delar av landet. Detta gäller i all synnerhet om cykelstigarna, såsom möjligt synes vara, erhålla en sådan bredd, att de kunna trafikeras med hästkärror. Enligt uppskattningar, som verkställts av utredningsmän, tillkallade av väg- och vattenbyggnads- samt domänstyrelserna, skulle cykelstigar av denna bredare typ kunna utföras för en kostnad av cirka 2 kronor per meter efter förkrigspris räknat.

För egen del vill utskottet framhålla, att en utbredning av samfärdselnätet till de glest befolkade trakter, varom här är fråga, måste framstå som ett nationellt sett ganska betydelsefullt krav. Detta gäller särskilt med tanke på den där bosatta befolkningen, vilken har att arbeta under ovanligt hårda och torftiga förhållanden men som ur bebyggelse- samt kolonisationssynpunkter och framför allt i fråga om skogsvårdens intressen fyller ej oviktiga samhälleliga uppgifter. I första hand måste sådana elementära behov som förnödenhetstransporter, postgång, tillgång till läkare och barnmorska o. s. v. säkras. Vägförbindelserna äro vidare av stor betydelse för skogsarbetet och ej minst för skogsarbetarna, vilkas isolering genom förbättrade vägförbindelser kan göras mindre kännbar. Dylika samfärdselleder underlätta också myndigheternas övervakningsverksamhet, tillsynen av telefon och andra allmänna anläggningar, vartill kommer deras nytta ur militär synpunkt.

I likhet med motionärerna måste utskottet finna en utredning rörande de glest befolkade trakternas samfärdselförhållanden befogad. Utskottet gör i det följande hemställan härom.

Utskottet finner ej skäl tillstyrka motionen II: 375 om inrättande av en statens lånefond för byggande av enskilda vägar.

Med återopande av det anförda får utskottet hemställa,

a) att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionen II: 371 ävensom med bifall till motionerna I: 48 och II: 88 samt I: 139 och II: 259, motionerna I: 48 och II: 88 samt II: 371 i vad de avse anslagsberäkningen, till *Bidrag till byggande av enskilda vägar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett

reservationsanslag av 2 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

b) att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 48 och II: 88 samt II: 371 i vad de avse bidragsprocenten, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet ovan i nämnda hänseende anfört;

c) att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 28 och II: 52, I: 241, II: 207 och II: 371, sistnämnda motion i vad den icke behandlats under a) och b) ovan, i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning rörande möjligheten att under ekonomiskt rimliga former förbättra vägförbindelserna genom landets mera avlägsna skogsområden ävensom andra i samfärdselhänseende missgynnade bygder;

d) att motionen II: 375 ej må av riksdagen bifallas.

26:o) **Byggande av broar.** Kungl. Maj:t har (punkt 27, s. 69—82) föreslagit riksdagen att till Byggande av broar för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ragnar Bergh* m. fl. (I: 137) och den andra inom andra kammaren av herr *O. W. Lövgren* m. fl. (II: 266), har hemställts, att riksdagen måtte med avslag på Kungl. Maj:ts framställning om anvisande av anslag till ny färja, i enlighet med väg- och vattenbyggnadsstyrelsens hemställan till byggande av bro över Lule älv vid Bergnäset för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 2 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Vidare har i en inom andra kammaren av herrar *H. Holmberg* och *H. Hagberg* i Luleå väckt motion (II: 233) hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om att förslag föreläggas årets riksdag om bro vid Bergnäset över Lule älv.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna I: 137 och II: 233.

Ifrågavarande anslag har för vart och ett av budgetåren 1937/38—1940/41 anvisats med 3 500 000 kronor, för vardera budgetåret 1941/42 och 1942/43 med 2 500 000 kronor, för budgetåret 1943/44 med 3 000 000 kronor samt för budgetåret 1944/45 med 3 500 000 kronor.

I sin skrivelse den 11 september 1944 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* gjort framställning om medel för budgetåret 1945/46 till byggande av broar. Förslaget innefattar hemställan om anvisande av tre särskilda anslag för ändamålet, nämligen *dels* det allmänna anslaget till Byggande av broar, *dels* ock två särskilda anslag till Byggande av bro vid Bergnäset samt till Byggande av bro vid Hjulsta.

Det allmänna anslaget till Byggande av broar beräknas av styrelsen till 5 000 000 kronor.

Kostnaderna för byggande av en bro vid Bergnäset kunde beräknas till sammanlagt 10 175 000 kronor, varav 2 500 000 kronor vore erforderliga för arbetets påbörjande under nästa budgetår. Styrelsen hade även undersökt möjligheten av att lösa trafikproblemet vid Bergnäset genom utbyte av den där befintliga färjan mot två större färjor. Anläggningskostnaderna för två sådana färjor kunde beräknas till 1 260 000 kronor. Den totala årliga merkostnaden för en färjeförbindelse jämförd med en broförbindelse komme, enligt styrelsens beräkningar, att uppgå till 256 000 kronor, vilket kapitaliserat efter en räntefot av 4 % motsvarade ett nuvärde av 6 400 000 kronor. Det totala kapitalvärdet av hela färjeförbindelsen skulle sålunda uppgå till 7 660 000 kronor. Styrelsen ansåge anordnandet av en broförbindelse vara att föredraga.

Departementschefen har för sin del, med vitsordande av skäligheten i det av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen äskade beloppet, tillhopa 9 300 000 kronor, funnit det statsfinansiella läget nödvändiggjöra en avsevärd begränsning av detta äskande.

Beträffande den föreslagna bron vid Bergnäset anför departementschefen bland annat följande.

Vad beträffar frågan om anläggande av en bro vid Bergnäset, är det visserligen vanskligt att bilda sig en bestämd uppfattning om storleken av den trafik, som under framtida mera normala förhållanden kan komma att belasta denna förbindelseled. Väg- och vattenbyggnadsstyrelsens på lokal uppskattning grundade beräkningar härutinnan bygga delvis på ovissa antaganden. De beräkningar, vilka av styrelsen framlagts rörande kostnaderna för uppehållande av en färjeförbindelse av effektiv kapacitet, äro därför också att betrakta såsom tämligen osäkra. Oavsett detta torde dock den utredning, som nu verkställts, få anses hava ådagalagt, att ett stort behov föreligger av en broförbindelse vid Bergnäset, och det synes mig därför nödvändigt att räkna med, att en sådan bro måste komma till stånd inom en icke alltför avlägsen framtid. Från länsstyrelsen i länet under hand överlämnade ytterligare statistiska uppgifter synas även giva stöd för en dylik uppfattning. Kostnaderna för bron äro emellertid så stora, att de motsvara hittillsvarande beloppet av det allmänna broanslaget för en tid av ungefär tre år. Med hänsyn till angelägenheten av många var för sig mindre broföretag finner jag det icke möjligt att i nuvarande läge föreslå påbörjandet av en bro vid Bergnäset. Då det gäller att tillgodose olika landsändars behov får ej förbises, att en bro över Lule älv vid Gäddvik icke långt från Bergnäset nyligen anlagts för den genomgående trafiken.

Å andra sidan synes utredningen hava klarlagt, att trafikförhållandena vid Bergnäset nu äro sådana, att en omedelbar förbättring är påkallad. För detta ändamål synes en förstärkning av färjeförbindelsens kapacitet böra åvägbringas. Med den uppfattning i fråga om behovet av en broförbindelse, åt vilken jag nyss givit uttryck, anser jag emellertid, att härvidlag sådana åtgärder böra i möjligaste mån undvikas, som kunna hindra en fri prövning av brobyggnadsfrågan vid en senare tidpunkt. Att nu anskaffa två stora färjor för en kostnad, inklusive ombyggnad av färjlägen m. m., av 1 260 000 kronor synes mig därför icke böra ifrågakomma. Den nödvändiga ökningen av färj-

förbindelsens kapacitet bör enligt min mening åstadkommas genom anskaffande av ytterligare en färja, som icke göres större än att den kan i framtiden utnyttjas på annat håll. Uppskattningsvis torde kostnaden för en sådan mindre färja, vars insättande dock skulle avsevärt öka färjeförbindelsens nuvarande trafikkapacitet, kunna beräknas till 250 000 kronor. Härtill torde komma vissa kostnader för färjlägen m. m. Jag vill förorda, att kostnaderna för ändamålet bestridas från anslaget Byggnad av broar.

Med hänsyn till de anspråk, som sålunda för förbättring av färjeförbindelsen vid Bergnäset under nästkommande budgetår komma att ställas på broanslaget, och i betraktande av de stora behoven av brobyggnader torde anslaget till Byggnad av broar för nästa budgetår icke böra bestämmas till lägre belopp än 4 000 000 kronor.

I anledning av motioner, väckta vid 1944 års riksdag, om bro över Lule älv vid Bergnäset ansåg sig utskottet — på grundval av egna iakttagelser vid besök på platsen — kunna bestyrka, att trafikförhållandena därstädes vore mycket otillfredsställande och att därvarande färja uppenbarligen vore för liten för att ombesörja den även med rådande restriktioner mycket stora trafiken.

Utskottet.

Efter utförd utredning har väg- och vattenbyggnadsstyrelsen i skrivelse den 11 september 1944 vitsordat, att brobyggnadens påbörjande snarast möjligt vore ofrånkomligt. Av totalkostnaderna för bron jämte tillfarter, cirka 10 000 000 kronor, har styrelsen ansett 2 500 000 kronor böra anvisas för budgetåret 1945/46. Styrelsen har också visat, att om man toge hänsyn till de höga driftkostnader, varmed färjdrift vore förenad, och kapitaliserade dessa kostnader, anläggande av en bro klart framträdde som det ekonomiskt mest fördelaktiga alternativet.

För egen del vill utskottet erinra, att Bergnäset är en synnerligen viktig infart till Luleå. Den redan nu betänkligt starka trafikanhopningen torde än ytterligare komma att ökas efterhand som nuvarande trafikrestriktioner lättas. Tages dessutom i betraktande den avsevärda byggnadstid, omkring 3 till 4 år, som broföretaget kräver, kan det enligt utskottets mening ej vara tillrådligt att längre dröja med ett beslut om byggets igångsättning. Enligt vad utskottet inhämtat torde för detta ändamål vara tillfyllest med ett begynnelseanslag av 1 500 000 kronor.

Utskottet anser sig böra tillstyrka, att nämnda belopp 1 500 000 kronor nu anvisas till byggande av bro vid Bergnäset. Vid bifall härtil skulle kostnaderna för ny färja jämte färjläge i stället besparas. Dessa kostnader torde kunna uppskattas till cirka 400 000 kronor. Även med denna besparing torde dock i förhållande till de föreliggande stora medelsbehoven det av Kungl. Maj:t föreslagna anslagsbeloppet, 4 000 000 kronor, ej kunna anses alltför högt tillmätt. Utskottet vill tillstyrka, att vid sidan av det till bron vid Bergnäset angivna anslaget å 1 500 000 kronor ifrågavarande belopp å 4 000 000 kronor beviljas till byggande av broar.

Utskottet, som i nästföljande punkt gör framställning om anslag till bro vid Bergnäset, får här hemställa,

att riksdagen må till *Byggande av broar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

27:o) **Byggande av bro vid Bergnäset.** Med åberopande av vad utskottet under nästföregående punkt anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av motionerna I: 137 och II: 266 samt II: 233, till *Byggande av bro vid Bergnäset* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 1 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

28:o) **Byggande av bro vid Hjulsta.** Kungl. Maj:t har (punkt 28, s. 82) föreslagit riksdagen att till *Byggande av bro vid Hjulsta* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 1 800 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har beräknat kostnaderna för ifrågavarande bros uppförande till sammanlagt 4 500 000 kronor. Därav erfordrades för budgetåret 1945/46 ett anslag av 1 800 000 kronor.

Departementschefen har för egen del vitsordat nödvändigheten av ifrågavarande bro ur ej blott civil trafiksynpunkt utan framför allt ur militär synpunkt. Kostnaderna för brons uppförande kunde fördelas på tre år. För nästa budgetår borde 1 800 000 kronor anvisas.

Utskottet.

Genom ifrågavarande bro skulle vägförbindelse skapas mellan Enköping och Strängnäs över Mälaren. Särskilt av militära skäl har den nuvarande färjans ersättande med en bro ansetts angeläget. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggande av bro vid Hjulsta* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 1 800 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

29:o) **Byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar.** Kungl. Maj:t har (punkt 29, s. 82—84) föreslagit riksdagen att till *Byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 3 500 000 kronor.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 2 000 000 kronor.

I särskild skrivelse den 11 september 1944 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* hemställt om anvisande av 7 000 000 kronor till ifrågavarande än-

damål för nästa budgetår. Styrelsens hemställan grundar sig på en av chefen för försvarsstaben i skrivelse den 17 augusti 1944 gjord framställning i ämnet.

Departementschefen har för egen del anfört bland annat följande.

Under nu förevarande anslagsrubrik torde till en början böra beräknas medel för vissa bidrag, vilka det ålegat förutvarande vägdistrikt att bestrida men som ej inbetalats och som i anledning av vägväsendets förstatligande nu torde böra gäldas av statsverket. Dessa bidrag uppgå till 462 000 kronor. Beträffande det i övrigt äskade beloppet av i runt tal 6 500 000 kronor har chefen för försvarsstaben på anmodan verkställt en angelägenhetsgradering i fråga om därmed avsedda arbeten. Efter samråd med chefen för försvarsdepartementet har jag i anslutning till nämnda gradering funnit en begränsning i anslagsäskandet kunna ske med i runt tal 1 700 000 kronor. Återstående kostnad, i avrundat tal 4 800 000 kronor, har ansetts kunna fördelas på två budgetår. Förslagsvis torde omkring 3 000 000 kronor böra beräknas för arbeten under budgetåret 1945/46, medan arbeten för omkring 1 800 000 kronor torde kunna uppskjutas till budgetåret 1946/47.

Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, *Utskottet.*
hemställer,

att riksdagen må till *Byggande och förbättring av vissa för riksförsvaret betydelsefulla vägar och broar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 3 500 000 kronor.

30:o) **Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 84 och 85) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till säkerhetsanordningar vid järnvägs korsningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

31:o) **Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, s. 85—89) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa forsknings- och undersökningsarbeten* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 165 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

32:o) **Avsättning till statens automobilskattemedelsfond.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 32, s. 89) hemställer utskottet,

att riksdagen må såsom *Avsättning till statens automobilskattemedelsfond* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

33:o) **Bidrag till hamn- och farledsundersökningar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 33, s. 90 och 91) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till hamn- och farledsundersökningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 8 000 kronor.

34:o) **Bidrag till handelshamnar och farleder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34, s. 91 och 92) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till handelshamnar och farleder* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

35:o) **Utvidgning och förbättring av statens fiskehamnar och farleder.** Kungl. Maj:t har (punkt 35, s. 92—96) föreslagit riksdagen att till Utvidgning och förbättring av statens fiskehamnar och farleder för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 300 000 kronor.

I sin skrivelse den 26 september 1944 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* hemställt om ett anslag till ifrågavarande ändamål för nästa budgetår av 1 500 000 kronor.

1944 års *fiskehamnsutredning* har utlåtits i ärendet den 21 oktober 1944.

Departementschefen har för sin del framhållit att de anslag, som under krigsåren stått till förfogande för förevarande ändamål, varit nedskurna till ett minimum. Det vore uppenbart att anslag av annan storleksordning måste ställas till förfogande för ändamålet, så snart omständigheterna det medgäve. Resultatet av den undersökning, som bedrevs av 1944 års fiskehamnsutredning, beräknades bliva tillgängligt under nästa budgetår. Innan detta resultat föreläge funnes ej tillräckligt material för att bedöma vare sig behovet av arbeten eller den takt, vari arbetena borde bedrivas. Departementschefen föreslog, att till särskilt angelägna företag 1 000 000 kronor anvisades för fiskehamnsbyggnader under budgetåret 1945/46, därav hälften under nu förevarande anslag och hälften under anslaget Bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar.

Utskottet.

Under förväntan att resultaten av 1944 års fiskehamnsutrednings arbete redan inom närmaste tiden skola kunna framläggas får utskottet tillstyrka, att anslag för ifrågavarande ändamål beviljas med de begränsade belopp, som av Kungl. Maj:t äskats. Utskottet får, under hänvisning också till punkten 37 i det följande, hemställa,

att riksdagen må till *Utvidgning och förbättring av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

36:o) **Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 36, s. 96 och 97) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Underhåll och drift av statens fiskehamnar och farleder* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 110 000 kronor.

37:o) **Bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar.** Kungl. Maj:t har (punkt 37, s. 97—99) föreslagit riksdagen att till Bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 300 000 kronor.

I sin skrivelse den 26 september 1944 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* hemställt om ett anslag för nästa budgetår till ifrågakarande ändamål av 1 500 000 kronor.

1944 års fiskehamnsutredning har utlåtit sig i ärendet den 21 oktober 1944.

Departementschefen har, under hänvisning till sitt ovan under punkten 35 omförmälda yttrande, hemställt om ett anslag av 500 000 kronor för budgetåret 1945/46.

Under hänvisning till vad som under punkten 35 anförts får utskottet, *Utskottet.* med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må till *Bidrag till byggande och underhåll av statsunderstödda fiskehamnar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

38:o) **Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp.** Kungl. Maj:t har (punkt 38, s. 99 och 100) föreslagit riksdagen, att till Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Bror Nilsson* m. fl. (I: 144) och den andra inom andra kammaren av herr *A. Pettersson* i Dahl m. fl. (II: 381), har hemställts, att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte begära sådan ändring i Kungl. Maj:ts kungörelse angäen-

de statsbidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp, att företag, omfattande fem till tjugo bostadsfastigheter, handhaves av egnahemsnämnderna, samt att därvid övriga i motionerna framförda synpunkter beaktas.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen II: 381.

Till förevarande ändamål hava för innevarande budgetår uppförts 3 000 000 kronor å beredskapsstat II och 17 000 000 kronor å beredskapsstat III.

I sin skrivelse i ämnet nr 454 hemställde 1944 års riksdag om skyndsamt utredning av frågan om vatten- och avloppsledningar, varvid riksdagen anförde bland annat följande.

Erinras må att redan före kriget väg- och vattenbyggnadsstyrelsen ansåg sig ha anledning allvarligt framhålla betydelsen av att statsmakterna ej för-sutte möjligheterna att bringa utvecklingen i detta avseende att följa ändamålsenliga riktlinjer med exempelvis gemensam planläggning under statlig medverkan av vattenförsörjningen för större områden. Ofrånmöglig vore i många fall en dylik statlig medverkan för att hindra föroreningen av vattendragen. Utan att i övrigt nu angiva några allmänna riktlinjer för utredningen vill riksdagen i vissa detaljavseenden anföra följande.

Vad först angår den organisation, som kan finnas vara den lämpligaste, bör ej förbises den praktiska förfarenhet egnahemsnämnderna besitta i fråga om bebyggelse- och planlägningsfrågor. Enligt riksdagens mening synes det därför vara förtjänt att undersökas, huruvida ej dessa nämnder böra medverka vid vatten- och avloppsfrågornas handläggning även när det gäller större företag än de för fyra lägenheter.

En av lantbruksstyrelsen med avseende å avloppsledningarnas anläggning framförd synpunkt, som förtjänar uppmärksammas, är att för jords torr-läggning utförda eller planerade ledningar också kunna användas som kloakledningar. Statsbidrag utgår emellertid för närvarande endast till den del av kostnaden, som belöper på jordbruksintresset. Måhända kunde en praktisk form för beaktande av ledningens samhällshygieniska värde vara att bidragsgivningen också utsträcktes till att motsvara åtminstone viss del av kostnaderna för anläggningen i dess egenskap av kloakledning.

Till den i motionen (motionen II: 545 av herr T. Nilsson i Stockholm m. fl.) berörda frågan om statlig centraliserad upphandling av rör och annat för anläggningarna erforderligt material har riksdagen ej kunnat taga ställning, men riksdagen finner frågan förtjänt att närmare uppmärksammas, närmast av statens industrikommission och kommissionen för ekonomisk efterkrigsplanering.

En i motionen påvisad organisatorisk brist är för närvarande, att anslutningen till och därmed också den lämpliga planläggningen av ett vattenledningsföretag är beroende på de enskilda därav berörda fastighetsägarnas vilighet att ingå i företaget. Enligt vad från väg- och vattenbyggnadsstyrelsen inhämtats plägar det ofta vara så, att vissa fastighetsägare först så småningom ansluta sig till företaget, som emellertid plägar redan från början få så tilltagas, att en dylik senare anslutning är möjlig. För vattenavledningsföretag föreligger, jämlikt 8 kap. vattenlagen, rättslig förpliktelse gå med i företaget. Även hälsovårdsstadgan innehåller bestämmelser för dylika företag. Det kan måhända förtjäna övervägats i vad mån även anslutningen till vattenledningsföretag kan behöva rättsligen regleras.

Något som också självfallet bör undersökas är till sist i vad mån de stat-

liga åtgärderna på området kunna inriktas på upplysningsverksamhet, rådgivning och annan hjälp till självhjälp. Det har under ärendets förberedande behandling med rätta från vissa länsstyrelser framhållits, att de otillfredsställande vatten- och avloppsförhållandena inom riket ofta bottnade i okunighet samt dessliques oföretagsamhet och en allmän benägenhet att fasthålla vid vad som vore gammalt och vant.

Kungl. Maj:t har, sedan viss ytterligare utredning verkställt, den 17 november 1944 utfärdat kungörelse angående statsbidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlop (nr 733). Genom beslut samma dag har Kungl. Maj:t, som den 15 juli 1944 fastställt allmän beredskapsstat II för budgetåret 1944/45 att lända till omedelbar efterrättelse såsom allmän förskottsstat II, bemyndigat väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att anställa distriktsingenjörer till det antal, som prövades erforderligt för biträde vid handläggning av frågor om anläggningar för vattenförsörjning och avlopp och som kunde fyllas av kompetenta och för ändamålet lämpliga personer, dock högst en för varje län. Vidare har Kungl. Maj:t den 17 november 1944 ställt det förutnämnda å allmän förskottsstat II uppförda anslaget av 3 000 000 kronor till väg- och vattenbyggnadsstyrelsens förfogande att av styrelsen i mån av behov intill ett belopp av högst 1 000 000 kronor användas till uppbyggande av berörda personalorganisation samt till bestridande av vissa omkostnader för personalen ävensom till igångsättande av särskilt angelägna anläggningsarbeten i den mån materialtillgångarna och arbetsmarknadsläget det tillåte. Därvid har Kungl. Maj:t föreskrivit, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, innan beslut enligt nyssnämnda kungörelse meddelades, skulle samråda med arbetsmarknadscommissionen.

Departementschefen har för egen del anfört bland annat följande.

Ehuru ett stort behov av anläggningar för vattenförsörjning och avlopp föreligger, läser det på grund av rådande brist på arbetskraft och material icke vara möjligt att i nuvarande läge avse något större belopp till ändamålet å ordinarie budget. Medelsbehovet torde därför — liksom under nu löpande budgetår — väsentligen böra tillgodoses å allmän beredskapsstat. För verksamhetens bedrivande i den begränsade omfattning, som avses med det å allmän förskottsstat II för innevarande budgetår uppförda anslaget till anläggning av vatten- och avloppsledning, synes emellertid böra å riksstaten upptagas ett belopp av förslagsvis 1 000 000 kronor för nästkommande budgetår. Medlen torde böra anvisas under rubriken Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp. I avbidan på ytterligare erfarenheter torde de för innevarande budgetår fastställda statsbidragsgrunderna böra erhålla fortsatt giltighet under budgetåret 1945/46.

Statsbidrag till vatten- och avloppsledning har tidigare lämnats dels genom egnahemsnämnderna i samband med understöd till förbättring av landsbygdens bostäder dels ock genom arbetsmarknadscommissionen till större kommunanläggningar i samband med arbetslöshet. I 1944 års proposition om beredskapsstat föreslogs, att bidrag till dylika anläggningar, gemensamma för fem eller flera lägenheter, skulle lämnas genom väg- och vatten-

Utskottet.

byggnadsstyrelsen, som därvid skulle samarbeta med distriktsingenjörer, ställa till länsstyrelsernas förfogande.

Av det av 1944 års riksdag å beredskapsstat anvisade anslaget har Kungl. Maj:t den 17 november 1944 bemyndigat väg- och vattenbyggnadsstyrelsen att använda högst 1 000 000 kronor till uppbyggande av erforderlig personalorganisation samt till igångsättande i samråd med arbetsmarknadskommisionen av särskilt angelägna anläggningsarbeten, i den mån materialtillgångarna och arbetsmarknadsläget det tillåter.

För egen del vill utskottet erinra, att landsbygdens förseende med vatten- och avloppsledningar i en utsträckning, vilken ur olika synpunkter kan vara praktiskt lämplig och som dessutom står i överensstämmelse med nutida hygieniska krav, lär representera kapitalutlägg av en storleksordning uppmot en halv miljard kronor. Även om härav endast en begränsad del får beräknas falla på staten är det uppenbart, att ovannämnda belopp av 1 000 000 kronor tillsammans med nu äskade anslag å likaledes 1 000 000 kronor endast kan betraktas som begynnelseanslag för en ytterst begränsad försöksverksamhet på området.

Enligt den 17 november 1944 utfärdad författning angående statsbidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp skall den, som önskar erhålla statsbidrag, till vederbörande hälsovårdsnämnd ingiva skriftlig ansökan, åtföljd av arbetsplan med kostnadsberäkning. Efter erforderlig utredning och besiktning skall hälsovårdsnämnden med yttrande insända ansökan till länsstyrelsen, som — efter hörande av egnahemsnämnden, förste provinsialläkaren och vägförvaltningen — har att med utlåtande och förslag överlämna ärendet till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, vilken därefter avgör detsamma. För det stora flertalet ärenden, nämligen sådana som avse 5—20 bostadsfastigheter, är emellertid handläggningen än ytterligare komplicerad. I dessa ärenden förutsattes före avgörandet, att väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samråder med egnahemsstyrelsen. Finna väg- och vattenbyggnadsstyrelsen samt egnahemsstyrelsen, att statsbidrag till den ifrågasatta anläggningen lämpligen bör beredas enligt de grunder, som gälla för bidrag av bostadsförbättringsmedel, vilka stå till egnahemsstyrelsens förfogande, skall ansökan överlämnas till egnahemsstyrelsen. Vid skiljaktig mening mellan styrelserna härutinnan skall frågan om ärendets handläggning hänskjutas till Kungl. Maj:ts avgörande.

Då därutöver väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har att i hithörande ärenden samråda med arbetsmarknadskommisionen måste handläggningen av desamma sägas vara förenad med en mer än vanligt omständlig omgång, i all synnerhet om man tager i betraktande att de företag, som kunna komma i fråga som bidragsberättigade, äro rent lokala och väl åtminstone till en början måste bli tämligen begränsade till sin omfattning.

Så länge denna understödsverksamhet befinner sig på försöksstadiet kan dock viss försiktighet vid tilldelningen av statsbidrag vara tillrådlig. Med tanke också på behovet av en ökad administrativ erfarenhet torde måhända

den sålunda föreskrivna handläggningsproceduren kunna anses försvarlig. Det synes dock utskottet angeläget, att ifrågavarande normer betraktas som provisoriska och att de icke genom några mera vittutseende administrativa anordningar organisatoriskt fastlåsas. Stor försiktighet är sålunda enligt utskottets mening påkallad vid anställningen av de av departementschefen angivna distriktsingenjörerna, i all synnerhet som vanskligheter säkerligen kunna väntas möta då det gäller att för befattningarna erhålla fackmän med erforderliga kvalifikationer ej endast i teoretiskt avseende utan också i fråga om praktiskt omdöme och övrig praktisk duglighet.

Här berörda samhällsreform är ej endast tekniskt och ekonomiskt utan även statsfinansiellt synnerligen vittutseende. Såsom 1944 års riksdag framhöll kräver därför dess genomförande en omsorgsfull planläggning. Utskottet förutsätter att de utredningar, som i detta avseende påkallas, snarast möjligt företagas med beaktande därvid av de synpunkter 1944 års riksdag lagt på frågan. Vid denna planläggning lära erfarenheterna från den nu igångsatta försöksverksamheten bliva av visst värde.

Vad angår motionerna har utskottet i frågans läge icke ansett sig böra tillstyrka det i dem framställda förslaget om viss ändring i gällande författning. Utskottet förutsätter emellertid, att vid de kommande övervägandena tillbörligt beaktande skall skänkas de motionsvis framförda kraven på större inflytande från egnahemsnämndernas sida vid avgörandet av hithörande bidragsfrågor.

Med återopande av vad sålunda anförts och med tillstyrkande av det av Kungl. Maj:t begärda anslaget hemställer utskottet,

a) att riksdagen må till *Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor;

b) att riksdagen må besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t giva tillkänna vad utskottet här ovan anfört;

c) att motionerna I:144 och II:381 må anses besvarade med vad utskottet ovan anfört.

Vägtrafikväsendet.

39:o) **Besiktning av motorfordon.** Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 101—104) som innebär anvisande av anslag till förevarande ändamål med oförändrat belopp för nästa budgetår, anser sig utskottet böra tillstyrka. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till *Besiktning av motorfordon* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 777 000 kronor.

40:o) **Registrering av motorfordon.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 104) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Registrering av motorfordon* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 kronor.

41:o) **Bidrag till vissa kommunikationsändamål.** Kungl. Maj:t har (punkt 41, s. 105—107) föreslagit riksdagen att till Bidrag till vissa kommunikationsändamål för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

Till förevarande ändamål hava för vart och ett av budgetåren 1941/42—1944/45 anslag anvisats med 25 000 kronor.

I sin skrivelse den 11 september 1944 har *väg- och vattenbyggnadsstyrelsen* anhållit om anslag för budgetåret 1945/46 till frågavarande ändamål. Styrelsen anför bland annat, att styrelsen i samband med vägväsendets förstatligande fått mottaga ett antal framställningar med begäran om bidrag till uppehållande av vissa båtförbindelser. Framställningarna hade grundats på av vederbörande vägdistrikt gjorda utfästelser, och de utlovade bidragen hade i allmänhet utgått under en följd av år. Även om sådana utfästelser om bidrag till ändamål, som icke avsåges i 1934 års väglagstiftning, icke kunde anses bindande för kronan, syntes dock i vissa fall billighetsskäl tala för att kronan åtminstone övergångsvis lämnade de bidrag som utlovats. Enligt styrelsens mening borde anslaget med hänsyn härtill för nästa budgetår ökas med 75 000 kronor till 100 000 kronor.

Statskontoret och *riksräkenskapsverket* hava yttrat sig i ärendet den 23 respektive den 11 oktober 1944.

Departementschefen har för egen del förordnat, att förevarande anslag för nästa budgetår bestämmes till 100 000 kronor varvid han i likhet med riks-räkenskapsverket förutsatt, att framställningar om bidrag tills vidare prövas av Kungl. Maj:t.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa kommunikationsändamål* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

42:o) **Statens biltrafiknämnd: Avlöningar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 42, s. 107—111) hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens biltrafiknämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	kronor	29 800
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	»	30 300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	4 500

Summa kronor 64 600;

b) till *Statens biltrafiknämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 64 600 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

43:o) *Statens biltrafiknämnd*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 43, s. 111 och 112) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens biltrafiknämnd*: *Omkostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 19 200 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

44:o) *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande*. Kungl. Maj:t har (punkt 44, s. 112—118) föreslagit riksdagen att till Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 80 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

I en inom första kammaren av herr A. Forslund väckt motion (I: 142) har hemställts, *dels* att anslaget till Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande icke måtte fastställas till högre belopp än det för innevarande budgetår utgående eller 65 000 kronor, *dels ock* att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning och förslag rörande en rationell planering och organisation av det fortsatta trafiksäkerhetsarbetet i vårt land.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr R. Helgesson och Robert Berg (I: 143) och den andra inom andra kammaren av herr O. Nilsson i Göteborg m. fl. (II: 254), har vidare hemställts, att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om en allsidig och förutsättningslös utredning om förutsättningar och medel för åvägabringande av en enhetlig statlig organisation för kontroll och ledning av landets trafiksäkerhetsarbete på gator och vägar samt att förslag härom framläggas i så god tid, att det kan bli föremål för handläggning och beslut av 1946 års riksdag.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina förslag, får utskottet hänvisa till motionerna I: 142 och 143

Till förevarande ändamål hava för budgetåren 1939/40—1944/45 anslag anvisats med 100 000 respektive 75 000, 50 000, 50 000, 50 000 och 65 000 kronor.

I skrivelse, som den 4 november 1944 inkommit till kommunikationsdepartementet, har *nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* hemställt om anslag för nästa budgetår med 110 000 kronor enligt följande specificering.

	Kronor
Administration och centralt bedriven propaganda	35 000
Kontorskostnader	10 000
Åtgärder till stöd för den obligatoriska trafikundervisningen	27 500
Allmän propaganda i städer och på landsbygden	27 500
Kurser för bilskolemän	5 000
Diverse utgifter	5 000
Summa kronor	110 000

Nationalföreningens ekonomiska förhållanden under budgetåret 1943/44 framgå av föreliggande bokslut, enligt vilket inkomster och utgifter uppgått till följande belopp.

Inkomster.	Kronor	Utgifter.	Kronor
Statsanslag	50 000:—	Löner och arvoden	13 591:50
Medlemsavgifter	3 218:22	Dyrtidstillägg	3 399:17
Räntor	1 329:84	Kontorskostnader	7 596:94
Utgifter över inkomster ..	13 803:28	Allmän propaganda	21 399:86
		Trafikundervisning	17 618:14
		Diverse utgifter	4 745:73
Summa kronor	68 351:34	Summa kronor	68 351:34

Departementschefen har för sin del anfört bland annat följande.

Med hänsyn till betydelsen av den av föreningen bedrivna verksamheten anser jag mig böra förorda, att föreningen även för nästa budgetår erhåller statsbidrag till sin verksamhet. Vid bedömandet av frågan om bidragets storlek torde hänsyn böra tagas till att gällande vägtrafikförfattningar för närvarande äro föremål för revision. På grund härav lära vissa av föreningens arbetsuppgifter såsom utarbetande av handböcker, anskaffning av undervisningsmateriel m. m. komma att bliva vilande i avbidan på resultaten av ifrågavarande revisionsarbete. I nuvarande läge synes icke heller någon utvidgning av den kvalificerade kanslipersonalen, vare sig i fråga om antal eller löneställning, böra föranleda ökade anspråk på bidrag av statsmedel. Då emellertid medelsbehovet till förevarande ändamål, särskilt med hänsyn till den väntade utvecklingen av vägtrafiken efter ett fredsslut, torde få anses vara betydande, anser jag mig böra förorda en höjning av det nu utgående anslaget med 15 000 kronor till 80 000 kronor.

För bedömningen av trafikolyckornas omfång har utskottet ansett det vara av intresse återgiva följande sammanställning över den inom *statistiska centralbyrån* häröver förda statistiken.

Väghtrafikolyckor (även gatutrafikolyckor), som varit föremål för polisundersökning, åren 1935—1943.

År	Samtliga		Därav <i>personolyckor</i>								Endast <i>egendoms-skada</i>	
			Dödlig utgång		Annan svår personskada		Lindrig pers-sonskada		Summa dödade och skadade			
	Hela an-talet	Därav vid trafik med motor-fordon	Hela an-talet	Därav vid trafik med motor-fordon	Hela an-talet	Därav vid trafik med motor-fordon	Hela an-talet	Därav vid trafik med motor-fordon	Hela an-talet	Därav vid trafik med motor-fordon	Hela an-talet	Därav vid trafik med motor-fordon
1935	10 820	10 820	312	312	1 013	1 013	2 976	2 976	4 301	4 301	6 519	6 519
1936	12 382	12 382	394	394	1 186	1 186	3 392	3 392	4 972	4 972	7 410	7 410
1937	14 128	14 128	420	420	1 326	1 326	3 602	3 602	5 348	5 348	8 780	8 780
1938	16 504	16 504	530	530	1 570	1 570	4 373	4 373	6 473	6 473	10 031	10 031
1939	17 260	16 314	538	503	1 709	1 545	4 972	4 306	7 219	6 354	10 041	9 960
1940	8 652	7 190	270	216	940	678	2 868	1 849	4 078	2 743	4 574	4 447
1941	7 888	6 256	276	234	820	562	2 906	1 748	4 002	2 544	3 886	3 712
1942	8 659	6 765	295	251	903	595	3 223	1 893	4 421	2 739	4 238	4 026
1943	8 464	6 352	266	200	877	576	3 522	1 983	4 665	2 759	3 799	3 593

Även inom *medicinalstyrelsen* föres emellertid en i detta avseende betydande statistik, nämligen över vid lasarett och sjukstugor behandlade personer, skadade vid trafikolycksfall. Denna statistik utvisar följande siffror för de senare åren:

Skadans påföljd	1935	1936	1937	1938	1939	1940	1941	1942	1943
Döden	220	260	291	366	350	227	209	225	202
Kvarst. men	540	556	595	738	708	555	533	597	497
Överg. men	11 129	12 405	13 868	16 800	16 766	15 791	16 386	17 626	15 851
Summa	11 889	13 221	14 754	17 904	17 824	16 573	17 128	18 448	16 550
därav intagna för vård .	5 858	6 593	7 460	8 905	8 576	6 814	6 406	6 833	6 874

En påtaglig olikhet mellan dessa båda tabeller är, att den först intagna redovisar antalet olycksfall men icke antalet skadade. Vad personskadorna beträffar visar olycksfallsstatistiken genomgående betydligt lägre siffror än sjukvårdsstatistiken, vilket förklaras förutom av nyssnämnda omständighet av det förhållandet att förstnämnda statistik är grundad på polisrapporter och att endast ett begränsat antal olyckor föranleda polisundersökning. Den först intagna, av statistiska centralbyrån förda statistiken visar i fråga om totala antalet personolyckor en nedgång från 6 473 år 1938 till 4 665 år 1943, medan i sjukvårdsstatistiken motsvarande siffror äro ungefärligen lika höga båda dessa år eller 17 904 år 1938 och 16 550 år 1943. Som en förklaring till denna starka olikhet har angivits den av trafikvanornas omläggning under krigsåren föranledda häftiga stegringen i antalet cykelolyckor, av vilka många föranlett sjukvård men ej polisundersökning. Även de redovisade dödsolyckorna visa stora skiljaktigheter. I detta avseende är det statistiska cen-

tralbyråns, på polisrapporter grundade statistik som företer de högre siffrorna, vilket uppgivits bero på att vissa ej till polisen rapporterade dödsfall kommit till sjukvårdsinstitutionernas kännedom.

Utskottet. Då för omkring ett tiotal år sedan nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande med statens stöd bildades, var väl tanken närmast den, att hithörande arbetsuppgifter skulle kunna lösas på frivillighetens väg och i huvudsak med frivilliga, ideellt arbetande krafter. Ett annat skäl för att den nuvarande organisationsformen valdes var, att ej så obetydliga ekonomiska bidrag borde kunna påräknas från försäkringsbolag och andra, som hava ett direkt ekonomiskt intresse av en låg olycksfallsfrekvens på gator och vägar.

Vad först angår de i sistnämnda avseende hysta förhoppningarna måste konstateras, att inkomsterna från andra bidragsgivare än staten i verkligheten visat sig inflyta synnerligen oregelbundet och tämligen sparsamt. För budgetåret 1943/44 utgör den enda i bokslutet upptagna inkomstposten av detta slag »medlemsavgifter kronor 3 218: 22». Ett betydligt mer betänkligt förhållande är emellertid, att trots allt det arbete, som på detta område bedrivits, och trots motortrafikens till följd av kriget starka nedgång trafikolyckorna dock alltjämt visa mycket höga siffror. Antalet dödsolyckor hava visserligen nedgått, men som belysande för hithörande olycksfalls omfång må anföras, att antalet på sjukvårdsanstalt för vård intagna skadade år 1943 uppgick till 6 874, en siffra av ungefärligen samma storleksordning som under vissa av förkrigsåren. Än mer allvarligt måste läget väntas bli, när trafiken åter börjar mera fritt utveckla sig efter kriget.

Det har långt tidigare påvisats vilka ofantliga kostnader trafikolyckorna draga med sig i form av sjukvård, polisövervakning och domstolsarbete. Men även rent humanitärt sett påkallas uppenbarligen betydligt kraftigare åtgärder för att bringa den nödiga upplysningen om trafikens vådor.

Utskottet finner en skyndsam utredning i detta avseende vara påkallad. Då det gäller att åstadkomma den lämpligaste säkerhetsorganisationen synes särskilt förtjäna uppmärksammas den motionsvis framförda tanken att förlägga denna verksamhet till väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, som redan nu handhar vägtrafikinspektionen och på vilken vila sådana med trafiksäkerhetsarbetet nära sammanhörande uppgifter som exempelvis körkorts- och bilbesiktningsärenden samt de frågor som röra säkerhetsanordningar på vägarna. Även andra utvägar för hithörande organisatoriska spörsmåls lösande kunna föreligga, och även de böra klarläggas. En ledande synpunkt vid utredningsarbetet bör emellertid vara att söka bättre än för närvarande tillvarata möjligheterna att genom skolorna meddela ungdomen ökade insikter om trafikens faror och i övrigt bibringa den en erforderlig bättre trafik-kultur.

Vad till sist angår avvägningen av bidragsbeloppet till den nuvarande organisationen på området, nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, ansluter utskottet sig i frågans läge och med tanke särskilt på en eventuell ökad efterkrigstrafik till departementschefens förslag om att ett belopp av

80 000 kronor anvisas, d. v. s. 15 000 kronor mer än som beviljats för innevarande budgetår.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen I: 142, punkt 1, till *Bidrag till nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 80 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen;

b) i anledning av motionen I: 142, punkt 2, samt motionerna I: 143 och II: 254 hos Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning rörande möjligheterna att genom lämplig upplysningsverksamhet m. m. höja den allmänna trafiksäkerheten och åstadkomma en bättre trafikultur.

Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut.

45:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 45, s. 173—182) framlagt förslag till personalförteckning och avlöningsstat för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut samt hemställt om anvisande av 508 000 kronor under institutets avlöningsanslag.

I en inom första kammaren av herr *Gustav Emil Andersson* väckt motion (I: 133) har hemställts, att riksdagen måtte besluta att i personalförteckningen för Sveriges meteorologiska och hydrografiska anstalt med uteslutande av en befattning såsom förste statsmeteorolog i lönegraden A 26 uppföra en byrådirektör i lönegraden A 28.

Styrelsen för statens meteorologisk-hydrografiska anstalt har hemställt, att ifrågavarande avlöningsanslag för nästa budgetår måtte uppföras med 506 200 kronor eller med ett 127 700 kronor högre belopp än för innevarande budgetår. Anslagsberäkningarna grunda sig i allt väsentligt på ett förslag till personalorganisation för det närmaste budgetåret, upprättat av en av Kungl. Maj:t särskilt förordnad utredningsman för verkställande av utredning rörande organisationen av samt arbetsuppgifterna för styrelsen för anstalten.

Departementschefen har, beträffande personalorganisationen vid allmänna avdelningen, uttalat sig för att överdirektörstjänsten uppflyttas från lönegraden B 1 till lönegraden B 2 samt att den föreslagna kamrerartjänsten inplaceras såsom extra ordinarie i 22 lönegraden. Vid bifall till sistnämnda förslag borde den nuvarande innehavaren av registratorstjänsten

överförs på övergångsstat och befattningen vid uppkommande ledighet utbytas mot en kansliskrivartjänst i lönegraden A 11. I övrigt hade departementschefen funnit sig böra godtaga anstaltens personalberäkningar med den jämkningen, att medel redan nu syntes böra beräknas för uppförande på extra ordinarie stat av befattningarna som kontorsbiträde och telefonist, oaktat befattningarnas innehavare med hänsyn till anställningstid ansetts böra vinna befordran från extra till extra ordinarie ställning först vid en senare tidpunkt.

I fråga om personalbehovet vid meteorologiska byrån hade anstaltens beräkningar för nästa budgetår givit anledning till erinran allenast på ett par punkter. Antalet förste statsmeteorologer tillstyrktes utökat från två till fyra, varvid dessa befattningshavare skulle placeras i lönegraden A 26. Så länge den ene förste statsmeteorologen åtnjöt tjänstledighet för undervisningsändamål, skulle vid anstalten finnas en extra ordinarie förste statsmeteorologbefattning i 24 lönegraden. För närvarande kunde departementschefen icke förorda inrättandet av meteorologbefattningar å ordinarie stat i 20 lönegraden. Av de nuvarande tre extra ordinarie meteorologtjänsterna i 20 lönegraden syntes två böra bibehållas. Vidare ansåge departementschefen medel böra beräknas för uppflyttning från 6 till 7 lönegraden av en befattning såsom extra ordinarie kanslibiträde å meteorologiska byrån, varjämte antalet kontorsbiträden i A 4 torde böra ökas från föreslagna 8 till 9 med motsvarande minskning av antalet extra ordinarie biträden.

Anstaltens beräkningar rörande personalorganisationen vid hydrologiska byrån ansåge sig departementschefen böra godtaga allenast med den avvikelser att förste statshydrologerna skulle placeras i lönegraden A 26 och statshydrologerna i lönegraden A 22.

Bifall till vad departementschefen sålunda tillstyrkt skulle medföra en anslagsökning med 129 500 kronor till 508 000 kronor.

Utskottet.

Inledningsvis må erinras att då meteorologien och hydrologien på sin tid sammanfördes inom samma institution detta berodde på de praktiska beröringspunkter arbetet inom ifrågavarande båda områden ansåges äga. Det kunde sålunda påvisas, att ett meteorologiskt studium av nederbörden vore nödvändigt för de hydrologiska arbetena, medan å andra sidan tillgång till vatten-, snö- och isobservationer vid insjöar, floder och glaciärer underlättade det meteorologiska arbetet.

Meteorologien och den praktiska tillämpningen av dess resultat främst i form av väderleksförutsägelser har som bekant fått ett allt större värde för näringslivet liksom för samhällslivet i allmänhet. Såsom verksamhetsgrenar, för vilka väderleksförutsägelserna blivit av en alltmer avgörande betydelse, må nämnas jordbruket, sjöfarten och luftfarten. Väderlektjänsten har i själva verket efter hand utvecklat sig till att bli en alltmär oumbärlig samhällelig säkerhetstjänst. I den mån vattenkraftens och för övrigt de med vattenhushållningen sammanhängande problemens betydelse växt ha också behoven av hydrologien som hjälpvetskap tilltagit.

Kraven på utvidgade observationer och undersökningar samt också ökad personal för dessa arbetens bedrivande hava helt naturligt också efter hand allt starkare framträtt. Det må i detta sammanhang erinras, att då enligt beslut av 1943 års riksdag den militära väderlektjänsten överflyttades till flygvapnet förutsattes, att sådana även för det militära arbetet nödiga uppgifter som viss utbildning av personal, klimatiska utredningar m. m. alltjämt skulle i huvudsak vila på den dittillsvarande civila organisationen.

De nu under Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut föreslagna anslagen innebära en högst väsentlig förhöjning i förhållande till vad som för innevarande budgetår anvisats. Vad angår här förevarande anslag till personalkostnaderna vid institutet föreslås detta nu till 508 000 kronor, vilket utgör en anslagsökning med 129 500 kronor. I betraktande av ovan angivna omständigheter må det emellertid anses förklarligt, att den i ärendet företagna utredningen måst utmynna i förslag om vissa ökningar av anslagen både till personal och andra utgifter, däribland särskilt telegramkostnader.

Vad angår institutets personalorganisation har av den tillkallade utredningsmannen framlagts en plan, avsedd att genomföras efter hand. Även beträffande den begränsade plan, som nu av departementschefen föreslagits, gäller emellertid, att svårigheter för närvarande föreligga för att få vissa tjänster besatta med kompetenta krafter. Detta förhållande nödvändiggör självfallet viss försiktighet vid förekommande tjänstetillsättningar liksom eventuellt också vissa övergångsanordningar i avvaktan på att lämpliga sökande — på grund av de förbättrade befordringsmöjligheter som öppnats — skola visa villighet att meritera sig till föreliggande tjänster. Under erinran härom tillstyrker utskottet den av departementschefen föreslagna personalorganisationen.

Beträffande löneställningen för de olika tjänsterna hava olika meningar framkommit, huruvida förste statsmeteorologer och förste statshydrologer skola inplaceras i 26 eller 27 lönegraden samt huruvida statsmeteorologer och statshydrologer skola inplaceras i 22 eller 23 lönegraden. Utskottet ansluter sig i detta avseende till departementschefens förslag om tjänsternas inordning i 26 respektive 22 lönegraden. Särskilt med hänsyn till föreliggande rekryteringssvårigheter lär emellertid förevarande spörsmål förtjäna fortsatt uppmärksamhet. Detta gäller framför allt om, såsom lärdaverksutredningen föreslagit, en uppflyttning av förste och andre arkivarier m. fl. till 27 respektive 23 lönegraden skulle beslutas.

En fråga som också kan tarva förnyade överväganden är i vilken utsträckning väderleksassistenterna skola berättigas bibehålla sin avlöning under studier för avläggande av meteorologisk tjänsteexamen.

Motionsvis har föreslagits, att i stället för en av de fyra förste statsmeteorologbefattningarna i lönegraden A 26 skulle inrättas en ordinarie byrådirektörstjänst i lönegraden A 28, närmast avsedd för de klimatologiska arbetena. Utan att underskatta klimattjänstens ej minst för jordbruksforskningen stora betydelse vill utskottet framhålla, att denna del av institutionens verk-

samhet ej kan anses intaga en sådan särställning i förhållande till de övriga tre tjänstegrenar, som ingå i institutets meteorologiska byrå, att en uppflyttning av den för klimattjänsten avsedda förste statsmeteorologen i byrådirektörsgrad kan anses befogad. Att på senare tid en extra ordinarie byrådirektörsbefattning funnits upptagen på anstaltens stat, har varit motiverat av det militära flygets krav. I och med den militära väderlekstjänstens överflyttning till flygvapnet ha skälen bortfallit för denna extra ordinarie tjänsts bibehållande vid institutet. Utskottet anser sig alltså icke böra tillstyrka motionen.

Med tillstyrkande alltså av Kungl. Maj:ts förslag och avstyrkande av motionen hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen I: 133,

a) fastställa följande personalförteckning för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Personalförteckning.

Tjänstemän å ordinarie stat.

Befattning	Lönegrad
1 överdirektör	B 2
2 byråchefer	A 30
2 förste statshydrologer	A 26
4 förste statsmeteorologer	A 26
2 statshydrologer	A 22
5 statsmeteorologer	A 22
1 radioföreståndare	A 15
1 laboratorieassistent	A 12
3 radiotelegrafister	A 12
1 kansliskrivare	A 11
1 instrumentmakare	A 10
2 kontorister	A 9
1 förste expeditionsvakt	A 7
7 kanslibiträden	A 7
2 expeditionsvakter	A 5
11 kontorsbiträden	A 4

Tjänsteman å övergångsstat.

1 registrator	A 14
---------------------	------

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.

1 förste statsmeteorolog	Eo 24
1 kamrerare	Eo 22

Anm. Den å ordinarie stat upptagna kansliskrivartjänsten skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförda registratorn kvarstår i tjänst;

b) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.		Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	271 000	
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	170 000	
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	67 000	
Summa kronor		508 000;

c) till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Avlöningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 508 000 kronor.

46:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Undervisning.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 46, s. 182 och 183) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Undervisning* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 4 000 kronor.

47:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Undersökningar inom hydrologiska byrån.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 47, s. 184—186) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Undersökningar inom hydrologiska byrån* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 74 500 kronor.

48:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Observatörer.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 186 och 187) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Observatörer* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 352 600 kronor.

49:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Telegramkostnader m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 49, s. 187 och 188), som innebär en anslagsökning för ifrå-

gavarande ändamål med 34 500 kronor, huvudsakligen beroende av beräknade utgifter för väderleksobservationer och radioutsändningar i samband med återupptagande av det internationella samarbetet på förevarande område, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Telegramkostnader m. m.* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 193 000 kronor.

50:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Underhåll av stationer m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 50, s. 188 och 189) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Underhåll av stationer m. m.* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 34 500 kronor.

51:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Övriga omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 51, s. 189—191) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Verksamheten i allmänhet: Övriga omkostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 94 300 kronor.

52:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Geofysiska undersökningar i Riksgränsen.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 52, s. 191 och 192) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Geofysiska undersökningar i Riksgränsen* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 5 000 kronor.

53:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Väderlektjänst för luftfarten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 53, s. 192—194) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Väderlektjänst för luftfarten* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 119 400 kronor.

54:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Aerologisk station i Torslanda.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 54, s. 194 och 195) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Särskilda undersökningar: Aerologisk station i Torslanda* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 59 500 kronor.

55:o) **Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 55, s. 195 och 196) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut: Bidrag till seismologiska och magnetiska iakttagelser i Abisko* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 8 000 kronor.

Byggnadsväsendet.

56:o) **Byggnadsstyrelsen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 56, s. 197—216) framlagt förslag till personalförteckning och avlöningsstat för byggnadsstyrelsen samt hemställt om anvisande av 873 500 kronor under styrelsens avlöningsanslag.

I skrivelser den 29 augusti och den 4 november 1944 har *byggnadsstyrelsen* hemställt om anslag till styrelsen för nästa budgetår. Under hänvisning till den under innevarande budgetår inträdda ökningen i arbetskvantiteten även som till önskvärdheten av att i vissa fall kunna knyta befattningshavare fastare vid verket och sätta vissa tjänsters löneställning i bättre överensstämmelse med arbetsuppgifterna, har styrelsen därvid föreslagit vissa personalförstärkningar och avlöningsförbättringar.

Allmänna lönenämnden har avgivit utlåtande i ärendet.

Departementschefen har tillstyrkt följande personaloökningar och löneförbättringar:

Byggnadsbyrå n.

Tre nya byråingenjörstjänster inrättas, därav en i lönegraden Eo 24 och två i lönegraden Eo 21. Vidare nyinrättas en kostnadsberäknartjänst i lönegraden Eo 21.

Intendentsbyråns stockholmsavdelning.

Intendents tjänsten förändras till en byrådirektörsbefattning i lönegraden A 28, de båda byggnadskontrollantbefattningarna överförs på ordinarie stat

i lönegraden A 21, bokhållartjänsten i lönegraden Eo 18 överföres till ordinarie stat i lönegraden A 17 varjämte en ny kontorsbiträdesbefattning för räkningssgranskning i lönegraden Eo 4 inrättas. På grund av det genom slottsbyggnadernas överförande till intendentsbyråns förvaltning uppkomna nya personalbehovet inrättas dels en befattning som extra ordinarie förste byråingenjör i 24 lönegraden, dels en byggnadskontrollantbefattning i lönegraden Eo 21, dels en extra ordinarie kanslibiträdesbefattning i 7 lönegraden, dels ock en extra kontorsbiträdesbefattning i 4 lönegraden, varjämte för tillfällig personal beräknas 1 000 kronor.

Intendentsbyråns landsortsavdelning.

En byråarkitektbefattning i lönegraden Eo 24 nyinrättas, en ingenjörstjänst i lönegraden Ex 18 överföres till extra ordinarie stat i 17 lönegraden, varjämte en kontorsbiträdestjänst i lönegraden Eo 4 nyinrättas.

Kulturhistoriska byrån.

En kontorsbiträdestjänst i lönegraden Eo 4 inrättas.

Stadsplanebyrån.

Ersättningen till en arvodesanställd byråarkitekt höjes med 2 400 kronor årligen.

Personal utan byråindelning.

Extra ordinarieposten uppräknas med det belopp som erfordras för avlöning åt två extra ordinarie skrivbiträden i 2 lönegraden, fyra extra ordinarie kontorsbiträdestjänster i 4 lönegraden förändras till ordinarie, varjämte en ny expeditivsvaktstjänst i lönegraden A 5 inrättas.

Departementschefen har också tillstyrkt, att den å administrativa byråns värmetekniska avdelning placerade inspektörstjänsten uppehålls på förordnande mot vikariatslön, vartill 8 800 kronor kunde beräknas.

Beträffande slutligen byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal har departementschefen biträtt styrelsens förslag om uppförande av den nu arvodesavlönade befattningen som värmeledningsskötare vid fastigheten nr 1 i kvarteret Röda bodarna i Stockholm i lönegraden Eo 8.

Vid bifall till vad departementschefen sålunda tillstyrkt skulle ifrågavarande anslagspost ökas med 71 300 kronor till 873 500 kronor för nästa budetår.

Utskottet.

Vad särskilt angår uppflyttningen av intendentsbefattningen å stockholmsavdelningen (A 26) till byrådirektörstjänst (A 28) har redan tidigare fastslagits, att det omfattande och värdefulla fastighetsbestånd, som nämnda avdelning har att förvalta, gör att på denna avdelnings föreståndare särskilt stora krav måste ställas i fråga om ej endast teknisk kompetens utan även på erfarenhet och ekonomiskt omdöme. Utskottet vill därför tillstyrka denna uppflyttning. Ej heller i övrigt föranleder förenämnda förslag någon erinran utom i vad angår den till extra ordinarie i 8 lönegraden föreslagna befattningen som värmeledningsskötare vid fastigheten nr 1 i kvarteret Röda

bodarna (Centralpalatset vid Tegelbacken) i Stockholm. Utskottet finner sig böra tillstyrka, att nämnda befattning, på sätt byggnadsstyrelsen föreslagit, upptages på ordinarie stat i 8 lönegraden. Vid bifall härtill bör anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän ökas med 3 600 kronor och anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal minskas med 3 400 kronor.

Med denna ändring tillstyrkes Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) fastställa följande personalförteckning för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Personalförteckning.

Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 generaldirektör	C 12
1 byggnadschef	C 8
4 byggnadsråd	A 30
1 byråchef	A 30
3 byrådirektörer	A 28
5 intendent	A 26
1 byråingenjör	A 24
1 förste byråsekreterare	A 24
1 kamrerare	A 24
1 assistent	A 22
4 assistenter	A 21
5 byggnadskontrollanter	A 21
2 byråsekreterare	A 21
1 bokhållare	A 17
1 kansliskrivare	A 11
1 kontorist	A 9
1 förste expeditionsvakt	A 7
4 kanslibiträden	A 7
3 expeditionsvakter	A 5
10 kontorsbiträden	A 4
2 skrivbiträden	A 2

Tjänsteman å övergångsstat.

1 kansliskrivare .....

A 11

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.

2 byråarkitekter .....

Eo 24

1 byråingenjör .....

Eo 24

Statsutskottets utlåtande nr 6.

Befattning	Lönegrad
1 förste byråsekreterare	Eo 24
6 biträdande arkitekter	Eo 21
1 byggnadskontrollant	Eo 21
1 byråsekreterare	Eo 21

Anm. Den å ordinarie stat upptagna kontoristtjänsten skall hållas obesatt, så länge den å övergångsstat uppförda kansliskrivaren kvarstår i tjänst.

Statens bränslekontrollerande verksamhet.

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.

1 byråchef	Eo 30
1 inspektör	Eo 26
1 byråingenjör	Eo 21

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal.

Tjänstemän å ordinarie stat.

2 maskinister av 1:a klass	A 10
4 värmeledningsskötare, tillika reparatörer, av 1:a klass	A 8

Av byggnadsmedel avlönad personal å byggnadsstyrelsens byggnadsbyrå.

Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.

5 förste byringenjörer	Eo 27
8 byråingenjörer (byråarkitekter)	Eo 24
1 kostnadsberäknare	Eo 24
1 ledningskontrollant	Eo 24
6 byråingenjörer	Eo 21
1 kostnadsberäknare	Eo 21
1 revisor och bokhållare	Eo 21;

b) godkänna följande avlöningsstat för byggnadsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.*Byggnadsstyrelsens verksamhet i allmänhet.*

	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	392 400
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	241 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	92 700
	<hr/>
	Säger kronor 727 400

Statens bränslekontrollerande verksamhet.

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal	71 700
2. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	10 800
<hr/>	
Säger kronor 82 500	

Byggnadsstyrelsens värmeledningspersonal.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	25 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	30 300
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	8 300
<hr/>	
Säger kronor 63 800	

Summa kronor 873 700;

c) till *Byggnadsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 873 700 kronor.

57:o) **Byggnadsstyrelsen: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, s. 216—218) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Byggnadsstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 114 700 kronor.

58:o) **Länsarkitektsorganisationen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 58, s. 218—230) framlagt förslag till personalförteckning och avlöningsstat för länsarkitektsorganisationen samt hemställt om anvisande av 964 000 kronor under organisationens avlöningsanslag.

I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Lennart Johansson* m. fl. (I: 69) och den andra inom andra kammaren av herr *A. Hagård* m. fl. (II: 125), har hemställts, att riksdagen måtte besluta inrättande av en befattning som biträdande länsarkitekt vid länsarkitektskontoret i Vänersborg från och med budgetåret 1945/46.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till motionen II: 125.

I skrivelse den 29 augusti 1944 har *byggnadsstyrelsen* hemställt om anslag för budgetåret 1945/46 till länsarkitektsorganisationen ävensom föreslagit viss utbyggnad av personalorganisationen.

Departementschefen har endast såtillvida ansett sig böra tillstyrka byggnadsstyrelsens förslag om personalutökning att de två nu befintliga två-länsdistrikten, Södermanlands-Gotlands och Kronobergs-Blekinge, uppdelas på vardera två distrikt, varvid två länsarkitektsbefattningar i lönegraden C 5

inrättas med stationering i Visby och Karlskrona. I samband därmed indragas de två befattningarna som biträdande länsarkitekt i nämnda städer, varjämte två biträdesbefattningar i lönegraden Eo 4 förändras till befattningar för rit- och skrivbiträden i lönegraden Eo 7. Vidare har departementschefen tillstyrkt, att antalet biträdande länsarkitekter ökas från 7 till 10, att i vardera av städerna Stockholm, Kristianstad och Malmö nyinrättas en biträdesbefattning i lönegraden Eo 4 samt att en ingenjörstjänst i lönegraden Eo 18 nyinrättas vid länsarkitektkontoret i Malmö.

Vid bifall till vad departementschefen sålunda tillstyrkt skulle för nästa budgetår erfordras en höjning av ifrågavarande anslag med 91 800 kronor till 964 000 kronor.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker förslaget om nyinrättande av biträdande länsarkitektsbefattningar i Stockholm — utöver en därstädes tidigare befintlig — samt i Kristianstad, Malmö, Örebro och Falun, varvid de biträdande länsarkitektsbefattningarna i Visby och Karlskrona skulle indragas i samband med inrättande av ordinarie befattningar därstädes. Detta innebär en utökning av antalet befattningar såsom biträdande länsarkitekt från 7 till 10.

Utskottet underskattar icke de skäl, som motionsvis anförts för att också vid länsarkitektkontoret i Vänersborg anställas en biträdande länsarkitekt. Om en dylik befattning funnes även inom Älvsborgs län kunde, enligt vad i motionerna påvisas, förverkligas de starkt föreliggande önskemålen om att regelbundna mottagningar kunde hållas i Borås, som har en befolkning på över 50 000 invånare och vars kommunikationer med residensstaden Vänersborg äro ovanligt ogynnsamma. På enskild motion har utskottet dock ej ansett sig böra tillstyrka en sådan utökning av länsarkitektsinstitutionen.

Med tillstyrkande alltså av Kungl. Maj:ts förslag och avstyrkande av motionerna hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 69 och II: 125,

a) godkänna följande personalförteckning för länsarkitektsorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
24 länsarkitekter	C 5
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.	
10 biträdande länsarkitekter	Eo 24
26 assistenter	Eo 21;

b) godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.	Kronor
1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	291 600
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	377 000
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i> ..	200 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	95 400
Summa kronor 964 000;	

c) till *Länsarkitektorganisationen*: *Avlöningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 964 000 kronor.

59:o) **Länsarkitektorganisationen: Omkostnader.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 59, s. 230—232) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Länsarkitektorganisationen*: *Omkostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 110 000 kronor.

60:o) **Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 60, s. 232 och 233) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Utredningar rörande tillämnade byggnadsföretag m. m.* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

Brandväsendet.

61:o) **Statens brandinspektion: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 61, s. 235—238) föreslagit riksdagen att till Statens brandinspektion: *Avlöningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 95 000 kronor.

Till förevarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett anslag av 50 000 kronor. Beloppet är beräknat med hänsyn till att brandlagen och brandstadgan skulle träda i kraft först den 1 januari 1945 men att riksbrandinspektören samt länsbrandinspektörerna skulle börja sin verksamhet någon tid dessförinnan.

I skrivelse den 22 november 1944 angående medelsäskanden för brandförsvaret för budgetåret 1945/46 har *civilförsvarsstyrelsen* framlagt förslag till

beräkning av nu förevarande anslag för nästa budgetår. Styrelsen har beräknat anslaget på följande sätt:

	Kronor
Riksbrandinspektören, arvode	15 000
Ersättning åt vikarie för riksbrandinspektören	1 000
Arvoden till länsbrandinspektörer	50 000
» » länssocksbrandinspektörer	20 000
» » distriktssocksbrandchefer	12 000
» » sakkunniga	5 000
Summa kronor	103 000

Departementschefen har för egen del anført följande.

I likhet med civilförsvarsstyrelsen utgår jag ifrån att medel för bestridande av kostnaderna för biträdande personal åt riksbrandinspektören även under nästa budgetår skola inräknas i anslag, som anvisas under femte huvudtiteln. Mot de för arvode åt riksbrandinspektören, till ersättning åt vikarie för honom och till sakkunniga beräknade beloppen har jag icke något att erinra.

Det torde vara möjligt och lämpligt att i åtskilliga fall förena befattningarna såsom länsbrandinspektör och länssocksbrandinspektör, vilket bör kunna medföra en minskning av medelsbehovet för arvoden åt dessa befattningshavare. I hur stor utsträckning en sådan sammanslagning av befattningarna kan ske och i vilken omfattning indragning av befattningar såsom distriktssocksbrandchef kan äga rum, är ännu icke möjligt att med säkerhet beräkna. Att fastställa arvodenas storlek torde få ankomma på Kungl. Maj:t. Jag finner emellertid anslagsbeloppet kunna jämkas nedåt till 95 000 kronor. Anslaget bör i avvidan på erfarenhet rörande belastningen å detsamma tills vidare erhålla förslagsanslags natur.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens brandinspektion: Avlöningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 95 000 kronor.

62:o) **Statens brandinspektion: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 62, s. 238) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens brandinspektion: Omkostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 52 000 kronor.

63:o) **Statens brandskola: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har (punkt 63, s. 238—241) framlagt förslag till avlöningsstat för statens brandskola och hemställt om 52 400 kronor under brandskolans avlöningsanslag för nästa budgetår.

För innevarande budgetår har för ändamålet i fråga anvisats ett anslag av 50 500 kronor.

I en den 30 augusti 1944 till kommunikationsdepartementet inkommen skrivelse har *styrelsen för statens brandskola* gjort framställning om anvisande av medel för skolans verksamhet under budgetåret 1945/46.

Styrelsen hemställer till en början, att brandmästaren och kanslibiträdet måtte överföras på ordinarie stat. Styrelsen föreslår att brandmästaren placeras i 18 lönegraden och att kanslibiträdet hänföres till 7 lönegraden. Styrelsen anholder samtidigt, att nämnda befattningshavare måtte för placering i löneklass få tillgodoräkna sig redan fullgjord tjänstgöring vid skolan, vilket för brandmästaren skulle innebära placering i 19 löneklassen.

Allmänna lönenämnden har utlåtit sig i ärendet.

Departementschefen har ansett sig kunna tillstyrka styrelsens förslag allenast såtillvida, att befattningarna såsom brandmästare och kanslibiträde placeras i lönegraden Eo 18 respektive Eo 7. Anledning syntes icke föreligga att medgiva tillgodoräknande för löneklassplacering av redan fullgjord tjänstgöring vid skolan.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens brandskola, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.		Kronor
1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i> ..	12 600	
2. Avlöningar till icke-ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>		
<i>vis</i>	36 800	
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 000	
Summa kronor		52 400;

b) till *Statens brandskola*: *Avlöningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 52 400 kronor.

64:o) **Statens brandskola: Omkostnader.** Kungl. Maj:ts förslag (punkt 64, s. 241 och 242), som innebär anvisande av anslag med oförändrat belopp för nästa budgetår till förevarande ändamål, anser sig utskottet böra tillstyrka. Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må till *Statens brandskola*: *Omkostnader* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

65:o) **Bidrag till svenska brandskyddsföreningen.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65, s. 242 och 243) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska brandskyddsför-
eningen* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 2 000
kronor.

66:o) **Bidrag till svenska brandkårernas riksförbund.** I enlighet med
Kungl. Maj:ts förslag (punkt 66, s. 244 och 245) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska brandkårernas
riksförbund* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 5 000
kronor.

67:o) **Bidrag till förebyggande och släckning av brand.** Kungl. Maj:t har
(punkt 67, s. 245—247) föreslagit riksdagen att till *Bidrag till förebyggande
och släckning av brand* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av
287 600 kronor.

I sin skrivelse den 22 november 1944 har *civilförsvarsstyrelsen* framlagt
nedanstående förslag till beräkning av anslag till förebyggande och släckning
av brand för budgetåret 1945/46.

	Kronor
Bemanning av brandtorn	130 000
Telefonförbindelser	29 000
Löpande underhåll	21 000
Förnyelse av brandtorn	19 000
Ersättning åt brandfogdar	9 000
Skogseldsläckningskurser för brandfogdar och brandchefer	19 600
Ersättning för skador vid eldsläckning	10 000
Släckning av skogseld	50 000
Summa kronor	287 600

Departementschefen har intet haft att erinra mot civilförsvarsstyrelsens
beräkningar.

Utskottet. Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till förebyggande och släck-
ning av brand* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag
av 287 600 kronor.

68:o) **Bidrag till kommuner för inköp av motorbrandsprutor.** Med tillstyr-
kande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68, s. 247—249) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till kommuner för inköp av
motorbrandsprutor* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reserva-
tionsanslag av 180 000 kronor.

69:o) **Bidrag till kommuner för inköp av brandslang.** Kungl. Maj:t har (punkt 69, s. 249—251) föreslagit riksdagen att till Bidrag till kommuner för inköp av brandslang för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 440 000 kronor.

För detta ändamål hava för budgetåret 1944/45 anvisats 1 170 000 kronor i form av delanslag av anslaget till Brandförsvaret.

I sin skrivelse den 22 november 1944 har *civilförsvarsstyrelsen* hemställt om 440 000 kronor för inköp av 75 000 meter slang under nästa budgetår. Vidare har styrelsen hemställt om 780 000 kronor för inköp av 100 000 meter slang, avsedd att uppläggas i reservförråd.

Departementschefen har för sin del tillstyrkt det äskade beloppet av 440 000 kronor. Beträffande det begärda anslaget till uppläggande av en slangreserv har departementschefen förklarat sig icke beredd att nu taga ställning till frågan, enär densamma tarvade ytterligare utredning.

Enligt vad av civilförsvarsstyrelsen påvisats tarvas anordningar för ett bättre tillvaratagande av kommunernas förråd av brandslang och särskilt sådan slang, som använts vid eldsvådor. Med hänsyn bland annat till den knapphet, som råder på denna för vår beredskap viktiga materiel, förutsätter utskottet, att detta spörsmål beaktas.

Utskottet.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till kommuner för inköp av brandslang* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 440 000 kronor.

70:o) **Bidrag till kommuner för anläggande av branddammar.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 70, s. 251 och 252) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till kommuner för anläggande av branddammar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 400 000 kronor.

71:o) **Bidrag till kommuner för uppförande av brandstationer.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71, s. 252) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till kommuner för uppförande av brandstationer* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

Diverse.

72:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72, s. 253) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Slottsbyggnadernas delfond* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 166 000 kronor.

73:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73, s. 253) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 710 000 kronor.

74:o) **Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 74, s. 253) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens järnvägar för av Kungl. Maj:t medgivna lindringar i befodringsavgifterna för vissa resor* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

75:o) **Ersättning till statens och enskilda järnvägar för vissa flyktingtransporter m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 75, s. 253—255) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till statens och enskilda järnvägar för vissa flyktingtransporter m. m.* för budgetåret 1945/46 anvisa ett anslag av 366 500 kronor.

76:o) **Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser.** Kungl. Maj:t har (punkt 76, s. 255 och 256) föreslagit riksdagen att till Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 18 400 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 18 440 000 kronor. Den postverket för samma budgetår tillkommande ersättningen för befordran av tjänsteförsändelser beräknas emellertid nu av generalpoststyrelsen till 19 300 000 kronor.

I promemoria den 26 september 1944 har *generalpoststyrelsen*, med utgångspunkt från att frankoteckensförsäljningen kommer att bliva i huvudsak oförändrad, beräknat ersättningen för tjänsteförsändelser i allmänhet jämväl under budgetåret 1945/46 till 14 600 000 kronor vid oförändrad procentsats av 14. Ersättningen för tjänstepost från kristidsorganen uppskattar *generalpoststyrelsen* till ett till 2 000 000 kronor minskat belopp. Ersättningen för kristidsnämndernas tjänstepost beräknar styrelsen till oförändrat 1 820 000 kronor.

Enligt de preliminära beräkningarna skulle sålunda ersättningen för tjänsteförsändelser för budgetåret 1945/46 kunna beräknas till (14 600 000 + 2 000 000 + 1 820 000) 18 420 000 eller avrundat 18 400 000 kronor.

Statskontoret har den 11 oktober 1944 utlåtit sig över *generalpoststyrelsens* promemoria.

Departementschefen har för sin del biträtt *generalpoststyrelsens* förslag.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Ersättning till postverket för befordran av tjänsteförsändelser* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 18 400 000 kronor.

77:o) **Ersättning till postverket för befordran av militärbrev.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77, s. 256) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till postverket för befordran av militärbrev* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 3 000 000 kronor.

78:o) **Ersättning till postverket för bestyret med statsskatteuppbörden.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 78, s. 256 och 257) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till postverket för bestyret med statsskatteuppbörden* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 2 050 000 kronor.

79:o) **Ersättning till postverket för befordran av enskildas försändelser i ransoneringsärenden.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 79, s. 257) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Ersättning till postverket för befordran av enskildas försändelser i ransoneringsärenden* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 3 500 000 kronor.

80:o) **Försvarsberedskap vid statens järnvägar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 80, s. 257 och 258) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Försvarsberedskap vid statens järnvägar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

81:o) **Extra besiktningar av luftfartyg m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 81, s. 258 och 259) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra besiktningar av luftfartyg m. m.* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

82:o) **Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 82, s. 259—261) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till vissa internationella sammanslutningar m. m.* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

83:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 83, s. 261) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 175 000 kronor.

84:o) **Extra utgifter.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 84, s. 261) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Extra utgifter* för budgetåret 1945/46 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

85:o) **Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 85, s. 261) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Dyrtidstillägg åt befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 2 200 kronor.

86:o) **Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkt 86, s. 261) hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 11 800 kronor.

87:o) **Kristillägg. Provisoriskt lönetillägg.** Beträffande ifrågavarande förslag (punkterna 87 och 88, s. 262) avgiver utskottet senare under riksdagen utlåtande, vilket härmed

anmäles.

Stockholm den 20 mars 1945.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Pauli, Gränebo, Bernhard Nilsson, Bäckström, Karl Andersson, Mannerskantz, Heiding, Gustaf Karlsson, Boman, Gillström* och *Näsström*; samt

från andra kammaren: herrar *Törnkvist, Eriksson* i Stockholm, *Ward, Danielsson, Persson* i Tidaholm, *Pettersson* i Dahl, *Bergström, Andersson* i Malmö, *Staxång, Onsjö, Åkerström* och *Birke*.

Reservationer:

1) vid *punkten 38:o*) (Bidrag till anläggningar för vattenförsörjning och avlopp) av herr *Pettersson* i Dahl;

2) vid *punkten 58:o*) (Länsarkitektsorganisationen: Avlöningar) av herr *Danielsson*, som ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna I: 69 och II: 125 om en biträdande länsarkitektbefattning i Älvsborgs län och alltså hemställa,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och med bifall till motionerna I: 69 och II: 125,

a) godkänna följande personalförteckning för länsarkitektsorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Extra ordinarie tjänstemän i högre lönegrad än 20.	
11 biträdande länsarkitekter	Eo 24

b) godkänna följande avlöningsstat för länsarkitektorganisationen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

	Kronor
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	383 800
	Summa kronor 970 800;

c) till *Länsarkitektorganisationen*: *Avlöningar* för budgetåret 1945/46 anvisa ett förslagsanslag av 970 800 kronor.